

KI-notat nr 7/2010 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	MiljøKraft Nordland AS / Stekvasselv kraftverk	
Fylke/kommune:	Nordland/Hemnes	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:
Saksbehandler:	Frank Jørgensen	Sign.:
Dato:	05 MAI 2010	
Vår ref.:	NVE 200701194/5	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Stekvasselv kraftverk i Hemnes kommune, Nordland fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	4
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	23
NVEs vurdering	27
NVEs konklusjon.....	33

Sammendrag

Miljø Kraft Nordland AS har søkt om tillatelse til bygging av Stekvasselv kraftverk i Stekvasselv i Hemnes kommune. Kraftverket vil etter reviderte planer med flytting av inntak ca. 20 høydemeter ned, utnytte et fall på 137 m og gi en årlig produksjon på ca. 14,3 GWh mot ca. 17 GWh som først planlagt. Planene omfatter etablering av kraftverksinntak, rørgate, kraftstasjon og permanent driftsveg til inntak og kraftstasjon. Løsning for nettilknytning er ikke avklart, og det er trolig ikke kapasitet i dagens 22 kV nett til å ta imot den nye produksjonen.

To andre søknader i naboelvene er blitt behandlet parallelt med søknad om Stekvasselv kraftverk; Spjeltfjellelva og Bessedøra kraftverk. De tre elvene renner ned fra sørsiden av Okstindmassivene og ligger ved siden av hverandre langs fv. 324, med hvert sitt nedbørfelt og utløp i Nord-Røssvatnet.

Hemnes kommune anbefaler at det gis konsesjon til tiltaket på visse vilkår. Det må slippes minstevannføring både sommer - og vintersesongen og anleggsarbeidet bør gjøres så skånsomt som mulig for naturen.

Fylkesmannen i Nordland går imot utbygging av kraftverket primært grunnet reduksjon av inngrepsfrie områder. Dersom NVE gir tillatelse til utbyggingen krever fylkesmannen at det gjennomføres ytterligere undersøkelser av biologisk mangfold og rødlistearter i og langs elva.

Nordland fylkeskommune anbefaler at det ikke gis konsesjon grunnet negative konsekvenser for friluftsliv og reindriften.

Reindriftsforvaltningen i Nordland og det lokale reinbeitedistriktet gikk imot det opprinnelige planlagte prosjektet. I følge reindriften vil planlagt inntaksplassering stenge en flyttveg for rein og etablering av veg og rørgate vil medføre varige beiteforstyrrelser. Reindriften har i ettertid kommet til enighet med søker etter at inntaket er flyttet noe ned i Stekvasselv. Av samme grunn kan Reindriftsforvaltningen nå akseptere en utbygging.

Frode Solbakken påpeker at Hemnes kommune allerede er strekt berørt av utbygginger. Solbakken synes det er bekymringsfullt å få redusert INON områdene i kommunen ytterligere og han mener det er negativt at de tre dalene med elvene Bessedøra, Stekvasselv og Spjeltfjellelv vil bli skjemet av utbygginger. Solbakken bemerker at det må tas hensyn til samiske kulturminner og reindriften i området.

Statens vegvesen og Sametinget har ingen innvendinger.

NVE har vurdert sumvirkningene av tre utbygginger på sørsiden av Okstindene. Stekvasselv og særlig Bessedøra, er vurdert av NVE til å være noe mindre negativ for de allmenne og private interessene i området, sammenlignet med den planlagte utbyggingen i Spjeltfjellelva.

NVE mener at fordelene ved utbyggingen er at den gir en økning i ny fornybar energi på ca. 14 GWh/år etter de siste framlagte planer og økt næringsutvikling, samt inntekter til grunneierne i området. Den vil også gi noe økte skatteinntekter til Hemnes kommune. Ulemper ved tiltaket er at det ligger i et område som er definert som et svært viktig friluftsområde, det ligger i et reindriftsområde som er sterkt berørt av tidligere utbygginger og at tiltaket vil gi tap av INON - områder med villmarkspreg. Fraføring av vann vil redusere noe av opplevelsen av elva som landskapselement. Dersom rørgaten graves ned og anleggsvei opp til inntaket tilbakeføres til kjøresterk terreng vil tiltakets ulemper knyttet til tekniske inngrep etter NVEs vurdering være akseptable.

Ved slipp av sesongtilpasset minstevannføring og tilrettelegging for revegetering av midlertidige anleggsteder vil interessene knyttet til landskap, friluftsliv og biologisk mangfold etter vårt syn være ivarettatt.

NVE mener fordelene ved det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir i medhold av vannressursloven § 8 MiljøKraft Nordland AS tillatelse til å bygge Stekvasselv kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra MiljøKraft Nordland AS, datert 22.05.2006:

"MiljøKraft Nordland AS ønsker å utnytte vannfallet i Steikvasselva i Hemnes kommune i Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Stekvasselv kraftverk.

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Stekvasselv kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og jordkabler som beskrevet i søknaden.

3. Etter forurensningsloven om tillatelse til:

- gjennomføring av tiltaket"

[...]

Hoveddata

	Opprinnelig alternativ	Nytt alternativ
Nedbørfelt (km ²)	35,0	35,4
Middelvannføring (m ³ /s)	2,74	2,77
Alminnelig lavvannføring (m ³ /s)	0,087	0,087
Inntak på kote	541,5	521
Avløp på kote	384	384
Brutto fallhøyde (m)	157	137
Midlere energiekvivalent kWh/m ³	0,34	0,28
Slukeevne, maks. (m ³ /s)	5,5	5,5
Slukeevne, min. (m ³ /s)	1,6	1,6
Tilløpsrør, diameter (mm)	1400	1400
Tilløpsrør, lengde (m)	1500	1100
Installert effekt, maks. (MW)	6,2	5
Bruktid (t)	2900	2900
Inntaksvolum inntak m ³	1000	500
HRV	541,5	521
LRV	540,5	521
Produksjon, vinter (GWh) (1/10 – 30/4)	3,5	1,2
Produksjon, sommer (GWh) (1/5 – 30/9)	13,5	13,1
Produksjon, årlig middel (GWh)	17	14,3
Utbyggingskostnad (mill.kr)	34	36,12
Utbyggingspris (kr/kWh)	2,0	2,53

Elektrisk anlegg

Generator	Ytelse MVA	Spennning kV
	6,7	6,6
Transformator	Ytelse MVA	Omsetning kV/kV
	6,7	6,6/22
Kraftlinjer	Lengde	Nominell spenning kV
	100	22

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært kunngjort og sendt på høring til kommunen, fylkeskommunen, fylkesmannen, berørte statlige forvaltningsorganer og interesseorganisasjoner. NVE har vært på befaring sammen med representanter fra søker og grunneiere den 12.10.2006. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentar.

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Hemnes kommune uttaler i brev av 04.09.2006:

"Teknisk- og miljøutvalget stiller seg positive til bygging av kraftverk med følgende forslag til vilkår:

- 1. Rørgata graves ned. Arbeidet må utføres så skånsomt som mulig, slik at vegetasjonen bevares i størst mulig grad og virkningen av inngrepet minimeres.*
- 2. Det stilles krav til akseptabel minstevannsføring, også om vinteren - hvis allmenne interesser som fiskebestanden skulle endre seg betydelig som følge av tiltaket.*
- 3. Alternative avbøtende tiltak må iverksettes av tiltakshaver hvis reguleringen skulle vise seg å endre fiskebestanden på en vesentlig måte året rundt.*
- 4. Ved inntaksområdet skal så lite skog som mulig fjernes, slik at tiltaket skjermes fra omgivelsene i størst mulig grad.*
- 5. Det skal legges vekt på sikkerhet hvis den planlagte brua over inntaksdammen gjennomføres.*
- 6. Kraftanlegget skal tilpasses terrenget og utformes slik at det gir en god estetikk i harmoni med omgivelsene. God byggeskikk skal være retningsgivende både for lokalisering og utforming av bygninger.*
- 7. I anleggsperioden skal det tas spesielt hensyn til jakt og friluftsliv".*

Fra kommunens saksutredning refereres:

[...]

"Det omsøkte tiltaket/området ligger både i LNF-2-, og LNF- 1-område i Hemnes kommunes kommuneplanens arealdel . Det må ved videre fremgang i saken søkes om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel både fra LNF-1 og LNF-2 område.

Tiltaket vil være avhengig av dispensasjon fra kommuneplanens arealdel jf plan- og bygningsloven § 7. En innvilgning krever at det foreligger en særlig grunn. De opplysninger som ellers foreligger i søknaden og som dukker opp i høringsrunden må vurderes opp mot den særlige grunnen, og saken avgjøres i Teknisk og miljøutvalg (TMU). Dette forutsetter en åpen høring i konsesjonssøknaden."

Hemnes kommune v/ordføreren skriver i brev av 09.01.2007:

"Hemnes kommune har gitt sin positive uttalelse med noen vilkår til konsesjonssøknadene ved behandlingen i Teknisk og miljøutvalget. Utvalget, som er det faste utvalg for plansaker etter PLB, foretok primært en vurdering av søknadene ut fra plan- og arealinteressene i området i sin uttalelse og denne står selvsagt ved lag uendret.

Det som også er viktig for kommunen å få fram i tillegg, er det grunnlaget for bosetting og styrking av brukene i området disse prosjektene vil medføre. Kraftverkene er også så store at de vil produsere over halvparten av det alminnelige forbruket i kommunen på årsbasis, og de vil dermed gi et vesentlig bidrag til energiforsyningen i området.

Sammenlignet med de motforstillingene som har kommet i høringsrunden fra Fylkesmannen, Fylkeskommunen og reindriftsnæringen, så er disse samfunnsøkonomiske og distriktspolitiske virkningene etter kommunens vurdering viktigere å ta hensyn til. Vi har mottatt klare signaler om at nedlegging og fraflytting er et høyst aktuelt alternativ for noen av de fastboende da landbruket alene har for dårlig lønnsomhet til å gi en familie en inntekt til å leve av. Skulle nedlegging bli konsekvensene av negative svar på konsesjonssøknadene, vil dette bli en mye mer dramatisk endring i natur- og kulturlandskapet ved Nord-Røssvatnet enn det inngrepene med disse tre elvekraftverkene representerer - og det vil også være et klart distriktspolitisk tilbakeslag.

Hemnes kommune har også oppfattet det slik at bygging av småkraftverk er et satsingsområde også i styrkingen av den nasjonale energiforsyningen på en miljøvennlig måte. Men selv små utbygginger vil imidlertid bety noen naturinngrep om enn av et begrenset omfang.

Dersom reduksjon av inngrepsfrie områder ikke skal forekomme, vil det bety kroken på døra for det aller fleste av småkraftprosjektene. Her må det sentralt komme tydeligere signaler dersom småkraftverk skal prioriteres - signaler som bl.a. fylkesmannen har å forholde seg til.

Viser også til signaler fra regjeringen om kompensasjon for vern av Vefsna, disse kan da sies å være en del av en slik kompensasjon".

Fylkesmannen i Nordland uttaler følgende i brev av 08.09.2007:

[...]

"Stekvasselv kraft har planlagt inntak på kote 541,5 og kraftstasjon på kote 384. Vannet føres i nedgravd rørgate øst for elva. Det skal også bygges midlertidig vei opp langs rørgata opp til inntaket. Installert effekt er 6,2 MW, og årlig anslått produksjon er ca 17 GWh.

Biologisk mangfold

Fylkesmannen mener de biologiske rapportene som er lagt ved er for dårlige til å kunne konkludere i disse sakene. Naturbasen og Hemnes kommunes data i NATUR 2000 og Rovbasen er brukt som bakgrunnsmateriale. Vi vil peke på at selv om en naturtypekartlegging er foretatt, vil denne svært sjelden være tilstrekkelig i konkrete kraftutbyggingsprosjekter, og det er derfor behov for grundigere undersøkelser i felt. I disse tilfellene er undersøkelsene (befaringene) gjort i september, noe som gjør det lite sannsynlig at verdifulle naturtyper og rødlistearter er fanget opp.

Berggrunnen i området består av glimmerskifer og -gneis, med årer av kalkspat- og dolomittmarmor. Dette gjør det sannsynlig å finne rikere områder langs elva. Fylkesmannen ber derfor om nye og skikkelige undersøkelser før vi kan ta stilling til dette temaet.

Inngrepsfrie områder

Inngrepsfrie områder (INON) er områder som ligger mer enn 1 km i luftlinje fra tyngre tekniske inngrep. Det er tre soner; villmarksprega områder (> 5 km fra tyngre tekniske inngrep), INONsone 1 (3-5 km fra tyngre tekniske inngrep) og INONsone 2 (1-3 km fra tyngre tekniske inngrep).

Tyngre tekniske inngrep er definert som

- Offentlige veier/jernbaner lengre enn 50 meter, unntatt tunneller
- Skogsbilveier lengre enn 50 meter
- Traktor-, landbruks-, anleggs- og seterveier og andre private veier lengre enn 50 meter
- Gamle ferdselsveier rustet opp for bruk av traktor og/eller andre terrenggående kjøretøyer
- Kraftlinjer med spenning på 22 kV eller mer
- Magasiner (vannkontur ved høyeste regulerte vannstand), regulerte elver eller bekker
- Gjelder regulerte elver og bekker der vannføringen enten er senket eller økt
- Gjelder i hovedsak magasiner der periodiske reguleringer innebærer vannstandsøkninger og eller -senking på en meter eller mer
- Vannstrengen helt ned til sjø blir betegnet som inngrep
- Kraftstasjoner, rørgater i dagen, kanaler, forbygninger og flomverk Den teknologiske utviklingen og det stadige økende presset på naturressursene har ført til en gradvis reduksjon av inngrepsfrie naturområder i Norge. Dette gjelder spesielt i de siste 40-50 årene.

Det er nasjonal politikk at en ved planlegging skal ta hensyn slik at urørte naturområder i størst mulig grad bevares for framtida. Storting og Regjering har i denne forbindelsen nevnt hensyn til blant annet naturarv, friluftsliv, reiseliv og biologisk mangfold. Målet om å bevare gjenværende inngrepsfri natur er uttrykt i flere stortingsmeldinger de senere årene. Vi nevner St.meld. nr. 17 (1998-99) "Verdiskaping og miljø - muligheter i skogsektoren", St.meld. nr. 39 (2000-2001) "Friluftsliv", St.meld. nr. 42 (2000-2001) "Biologisk mangfold" og St.meld. nr. 25 (2002-2003) "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand". I St.prp. nr 1 (2004-2005) fra Miljøverndepartementet, er INON ført opp som eget arbeidsmål nr. 2.2. "Sikre at gjenverande naturområde med urørt preg blir tekne vare på."

De tre prosjektene som behandles her vil alle føre til reduksjon av inngrepsfrie områder, jf tabellen og kart under. Vi mener reduksjonen er så stor for alle disse kraftverkene, spesielt Spjeltfjell og Steikvasselv kraftverk, at vi mener disse utbyggingene er i strid med nasjonale føringer.

[...]

	<i>Villmarksprega</i>	<i>Inonsone 1</i>	<i>Inonsone 2</i>
Spjeltfjell KV	6,7 km ²	4,7 km ²	2,5 km ²
Steikvasselv KV	6,4 km ²	4,6 km ²	2,2 km ²
Bessedøra KV	2,1 km ²	1,8 km ²	0,9 km ²
Totalt	12,6 km ²	9,8 km ²	5,6 km ²

Friluftsliv

Både Spjeltfjelldalen, Steikvassdalen og Bessedørdalen er registrert som viktige friluftsområder. Bygging av veier, inntakspunkter og tørrlagte elver vil etter Fylkesmannens vurdering redusere områdetets verdi for friluftsliv.

Konklusjon

Fylkemannen går i mot disse tre utbyggingene på bakgrunn av de store reduksjonene av inngrepsfrie områder.

Om NVE velger å overse dette, vil Fylkesmannen ha nye og bedre undersøkelser av biologisk mangfold for å kunne gi en uttalelse angående dette punktet."

Nordland Fylkeskommune i brev av 05.10.2006

"Følgende vedtak ble fattet:

1. Fylkesrådet anbefaler ikke at det gis konsesjon for utbygging av Stekvasselv kraftverk.
2. Fylkesrådet ber NVE om å påse at søknader om konsesjon inneholder tilstrekkelig informasjon og at den presenteres tydelig, slik at høringsparter har et godt grunnlag for å gi uttalelse.

[...]

Fylkesrådets vurdering

Området er allerede berørt ved at det ligger ved et regulert vann. Samtidig er det et viktig å ta vare på området rundt Okstindan, som er et viktig friluftsområde. Fylkesråden mener derfor at det ikke bør gis konsesjon for utbygging av vassdraget. Fylkesråden mener vurderingene i søknaden virker noe overflatiske og at det derfor er usikkert om man ser de reelle konsekvensene. Hvis den omsøkte utbygging skal tas opp til vurdering senere, må kartlegginger og søknad utbedres.

Vedtakskompetanse

Behandling av søknader etter Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) er delegert fra fylkestinget til fylkesrådet, jfr. FT-sak 106/02. Behandling av søknader etter energiloven mindre enn 132 kV er delegert fylkesrådet, i henhold til delegasjon av forvaltningsmyndighet, FT-sak 97- 1999.

Dagens situasjon

Områdene langs elva brukes som beiteområde for kyr. I nedre deler av vassdraget går Fv 324 og en 22 kV linje som forsyner området med strøm. På grensen mellom statlig og privat grunn finnes et reingjerde som krysser Stekvasselv . Dette skiller norsk og svensk reinbeiteområder i sommerhalvåret. Området ligger sør for Okstindbreen som er mye bruk i forbindelse med friluftsjaktiver.

Problemstilling

Søknaden oppleves noe mangelfull når det gjelder informasjon om området og konsekvenser av tiltaket. Det henstilles til NVE å følge opp søknadene slik at de inneholder tilstrekkelig informasjon og at den presenteres tydelig. Kartlegginger må også kvalitetssikres.

Utføring av produsert kraft er ikke avklart. Det er derfor et usikkerhetsmoment i forhold til kostnadsoverslaget for tiltaket. Et krav om minstevannføring vil også bidra til mindre lønnsomhet.

Området er et nasjonalt viktig friluftsområde. Okstindane er et fjellparti med storslagn, spisse tinder, der Oksskolten er Nord-Norges høyeste tind på 1916 m.o.h.. Det er en rekke merkede stier i og rundt fjellpartiet. Okstindbreen på 46 km² er landets 8. største bre. Slike områder bør ivaretas og heller utnytte potensialet det har i turistsammenheng.

Konsekvenser

Utbyggingen vil medføre stor reduksjon av inngrepsfrie områder. Det er nasjonale føringer for å ivareta disse områdene. Området er et viktig friluftsområde, med Okstindan som et viktig utfartsmål. Det er ellers ikke registrert konflikter i forhold til andre interesser.

Oppsummering

Utbyggingen omhandler inntaksdam, rør, kraftstasjon, vei og kraftlinje. Det er ikke avklart hvordan kraften skal fraktes ut. Kraftverket er beregnet til å gi en produksjon på 17 GWh til en utbyggingspris på 2 kr/kWh. Området er et nasjonalt viktig område for utøvelsen av friluftsliv, der Okstindan er et viktig utfartsmål. Hemnes kommune er positive til utbygging

med forslag til vilkår for konsesjonen. Fylkesmannen er i mot utbygging, hovedsakelig på grunn av at store areal med inngrepsfrie områder blir redusert."

Reindriftsforvaltningen Nordland i brev av 10.07.2006:

"Høring uttalelse til kraftverk saker i Ildgruben reinbeitedistrikt. Ildgruben reinbeitedistrikt har fått 5 kraftverk saker til høring, to i Rana kommune, Grønnfjellåga og Ågskaret kraftverk. Tre i Hemnes kommune, Bessedør, Stekvasselv og Spjeltfjell kraftverk.

Ildgruben reinbeitedistrikt er et av de reinbeitedistrikt i Norge som har størst berøring av kraftutbygging i sine områder. Det kan nevnes Bjerka/Pluravassdragene som båndlag store beitearealer og endret driftmønster for reindriften i område i stor grad. Det planlegges også fra Statkraft å bygge kraftverk i Kjennsvatnet, som gir reindriften negative konsekvenser. Også andre kraftverk i distriktet er under planlegging her kan nevnes Bjerka og Messingåga. Distriktet har også nå gjennom de siste ti år hatt flere anleggprosjekter i beiteområde, det har vært opprustning av E-12 og med ny tunnel gjennom Umskaret, Umbukta fjellstue, restregulering av Store-Målvatnet, plastring av dammene i Akersvatnet, Kaldtvatnet, Gressvatnet og Fisklausvatnet og bygging av småkraftverk i Skamdalselva.

De fleste av de kraftverk som nå er sendt på høring er av typen småkraftverk med små reguleringer og forholdsvis korte anleggsveier. Det er ikke det enkelte kraftverks utbygging som utgjør de store konsekvenser for reindriften, men summen av alle sammen.

Ildgruben reinbeitedistrikt har gjennom de forskjellige inngrep gjort erfaringer at det generer mer forstyrrelser i områdene rundt inngrepene. Her kan nevnes at bygging av veier gjør områdene mer tilgjengelig for allmennheten både til friluftsliv, jakt og hyttebygging.

Ildgruben reinbeitedistrikt uttalte i distriktsplan februar 2000 følgende i punkt 2. avsnitt 5.

Summen av alle inngrep som er foretatt, og de som allerede er kjent med kommer, gjør det stadig vanskeligere for oss å utøve vår næring. Arealet blir stadig redusert, og tålegrensen er snart nådd. Distriktet er derfor svært restriktive og tilbakeholdne i forhold til å gå med på større arealinngrep i de sentrale beiteområdene.

Når det gjelder de enkelte kraftutbygginger i Hemnes kommune ligger Bessedør kraftverk i Røssåga /Toven reinbeitedistrikt og blir ikke direkte berørt av Ildgruben rbd. Steikvassselva kraftverk ligger i grenseområde mellom nevnte distrikt. Spjeltfjell kraftverk er i Ildgruben reinbeitedistrikt. Alle nevnte kraftverk berører konvensjonsbeitene til Umbyen sameby og vil derfor indirekte berøre Ildgruben reinbeitedistrikt. Utbyggingen av disse kraftverk vil få konsekvenser for Ildgruben reinbeitedistrikt med forstyrrelser i område kan gjøre at bruken for Umbyen sameby vil bli vanskelig og dermed påføre ett større beite press mot Ildgruben reinbeitedistrikt beiteområder lengre nord og vestover. Det kan også virke negativt for den fordeling av beiteområder med tanke på de pågående konvensjonsforhandlinger mellom Norge og Sverige.

De to kraftverk i Rana kommune Ågskaret og Grønnfjellåga kraftverk.

Grønnfjellåga kraftverk er det kraftverket som har minst negativ betydning for reindriften. Men satt i sammenheng med kraftverk i Messingåga og eventuelt planer til Statkraft om utbygging av Koppervatnet, Jordbekkvatnet og Lappsættjønna, blir det fort spørsmål om større og flere kraftlinjer og eventuelt flere anleggsveier osv. Ildgruben reinbeitedistrikt mener

derfor at en må se alle prosjektene under ett, når det gjelder konsekvensene for reindriften i område.

Ildgruben reinbeitedistrikt hadde ikke noen store innvendinger i høringen til kraftverk i Messingåga, men samlet med alle andre planer om utbygging stille saken seg mer komplisert når det stadig dukker opp nye prosjekt i samme områdene.

Ågskaret kraftverk er tenkt plassert i et nokså uberørt område isolert sett, men dog ikke langt fra kraftverket i Urlandåga. Ildgruben reinbeitedistrikt har vært i møte med Ambiente om planene i Ågskaret. Fra reinbeitedistriktet er det nødvendig med befarings i område, spesielt for å kunne se på at de naturlige trekkveier for rein ikke blir forstyrret og prøve se for seg at inngrepet ikke blir dominerende og forstyrrende for rein når den beiter i område. Vei, rørgate og eventuelt kraftlinjer er også ting man må se nærmere på. Anleggsveier nær bebyggelse, innmark, jernbane og større veier virker gjerne som en transportstrekke for rein slik at de kommer inn i slike områder som ikke er ønskelig, det kan fort skape uheldige situasjoner når rein kommer på større veier og jernbane.

Ildgruben reinbeitedistrikt ønsker å befare de enkelte planene til kraftverk før eventuelt konsesjon gis.

Ildgruben reinbeitedistrikt mener at en bør se alle prosjektene i sammenheng og at NVE som konsesjonsgiver må være behjelpelig med slik at reindriften ikke blir skadelidende."

Reindriftsforvaltningen Nordland uttaler videre i brev av 14.09.2006:

"Prosjektet ligger i grenseområdet mellom Røssåga/Toven og Ildgruben reinbeitedistrikt. Det berører også reindrift fra svensk side i og med at Ubmeje tjeälddie (Umbyn sameby) er på barmarksbeite i området. I Steikvassdalen går det et sperregjerde for rein som er oppsatt i henhold til reinbeitekonvensjonen av 1972 mellom Norge og Sverige. Denne konvensjonen er nå opphørt, og det pågår for tida forhandlinger mellom Norge og Sverige om en ny konvensjon. Det må antas at reindriften fra svensk side fortsatt vil bruke området også etter at den nye konvensjonen er ferdig. Det er imidlertid ikke mulig på dette tidspunkt å si noe om hvor omfattende denne bruken vil bli i framtida.

Sperregjerdet som er oppført i Steikvassdalen, har vist seg å være vanskelig å få til og fungere. Dette skyldes naturforholdene. Det er problematisk å finne en egnet trase i dalen, og det er store snømengder som bryter ned gjerdet. I framtida vil det derfor være spørsmål om det må finnes en annen trase dersom det fremdeles skal være et gjerde som avgrenser svensk reindrift mot vest. Det er opp til den nye konvensjonen å finne en løsning på dette. Ut fra kartmaterialet som følger med søknaden til Stekvasselv kraftverk, kan vi ikke se at prosjektet har noen betydning for konvensjonsgjerdet som går der i dag.

Ildgruben reinbeitedistrikt har i brev av 4. juli 2006 gitt en samlet uttalelse til flere kraftverk som berører distriktet, bl.a. Stekvasselv kraftverk. Kopi av dette brevet følger vedlagt.

De berørte reinbeitedistriktene har allerede mange store inngrep i sine områder. Dette har påført reindriften store og varige skadevirkninger. Beiteområdene er også preget av stor utfart fra hytteiere, jegere og andre som utøver ulike friluftaktiviteter. Ett enkelt småkraftverk utgjør ikke alltid de store konsekvensene, men summen av alle inngrep er det reindriften må forholde seg til. Dette gjør at det er viktig å se alle konsekvensene av inngrep i sammenheng med hverandre.

Ildgruben reinbeitedistrikt er bekymret over at kraftutbyggingen vil gi forstyrrelser for reinen fra Ubmeje, og at dette vil gi ringvirkninger med økt press mot andre beiteområder lenger nord og vest i Ildgruben. Et økt beitepress kan føre til problemer med sammenblandinger av rein og merarbeid for reineierne, ikke bare i Ildgruben, men også i Røssåga/Toven. Dette må også ses i sammenheng med at det planlegges to andre kraftverk i tilleggende områder, Bessedør og Spjeltfjell kraftverk. Samlet vil de tre kraftverkene påvirke driftsforholdene for reindriften i de to distriktene og i Ubmeje tjealddie. Dette gjelder både i anleggstida og etterpå.

Prosjektet planlegges i et område som først og fremst er sommerbeite. Det går en flyttlei for rein ved Steikvatnet, men det ser ikke ut som den blir påvirket av den planlagte dammen og den økte vannstanden oppstrøms til utløpet av Steikvatnet.

Av planen framgår det at det skal etableres en midlertidig anleggsvei ca. 1,5 kilometer fra hovedveien tilinntaksdammen. Her skal også rørgata graves ned. Reindriften har erfaring med at anleggsveier ofte blir varige og åpne etter at utbygging er gjennomført. Dette fører til økt utfart og forstyrrelser i beiteområdene.

Reindriftsforvaltningen antar at den løsningen som her er valgt med en midlertidig anleggsvei, betyr at det ikke blir mulig å kjøre fram til dammen etter utbygging.

Når det gjelder plassering av kraftstasjon og adkomstvei til den, har vi ingen merknader. Det blir for øvrig et forhold mellom utbygger og de berørte rettighetshaverne i reindriften når det gjelder en eventuell erstatning som følge av utbyggingen."

Reindriftsforvaltningen Nordland uttaler i brev av 09.11.2006:

"Helhetlig vurdering av småkraftverk

Reindriftsforvaltningen Nordland har mottatt søknader på en rekke småkraftverk de siste månedene. En del av disse prosjektene berører Ildgruben reinbeitedistrikt og vi har tidligere gitt uttalelse til disse.

Ildgruben reinbeitedistrikt var på befaring av flere småkraftverkplaner i uke 41, sammen med bl.a. representanter fra NVE. I etterkant av disse befaringene har Reindriftsforvaltningen mottatt både muntlig og skriftlig henvendelse fra reinbeitedistriktet. I følge Ildgruben reinbeitedistrikt viste befaringene at de planlagte småkraftprosjektene var mer omfattende og inngripende i reindriften beite- og driftsmønster enn distriktet var klar over da de uttalte seg til planene en for en. Det kan oppfattes slik at det ikke fantes et godt nok grunnlag for å forstå omfanget og konsekvensene for reindriften ut fra det skriftlige materialet som lå ved søknadene.

Ildgruben reinbeitedistrikt har skrevet et eget brev til oss om dette, jf. vedlagt kopi av brev datert 24. oktober 2006. Hovedinnholdet i brevet er at Ildgruben først etter befaringene har fått oversikt over konsekvensene av småkraftplanenes om berører dem. Ildgruben reinbeitedistrikt vil på det sterkeste anmode NVE om ikke å gi konsesjon for bygging av Messingå, Agskaret; Spjeltfjell, Bessedør og Steikvasselv kraftverk. Samtidig kan de godta Skamdalen og Grønnfjell kraftverk.

Distriktet har en del merknader til prosjekter som har vært ute på høring tidligere. Bl.a. er de opptatt av at det ikke bygges nye veier inn i områdene dersom det blir gitt tillatelse til

utbygging. Andre forhold som påpekes, er forstyrrelser i forbindelse med anleggs- og vedlikeholdsarbeid og ved at andre bruker anleggsveiene, nye kraftlinjer og stenging av trekk- og flyttleier. Det vises for øvrig til vedlagt kopi av brev fra Ildgruben reinbeitedistrikt.

Reindriftsforvaltningen vil gjøre oppmerksom på at det i forbindelse med befaringsene er klarlagt at noen prosjekter berører reindriftens trekk- og flyttleier (som har et eget vern i reindriftslovens § 10.4, annet ledd).

Dette gjelder Ågskaret kraftverk der inntaksdammens er ut til å kunne demme ned en naturlig trekkvei for rein. Det samme gjelder ved inntakene i Besserdør, Spjeltfjell og Steikvasselv kraftverk. Dette har vi også påpekt tidligere for en del av prosjektene. Reindriftsforvaltningen mener at det må avklares om det finnes alternative løsninger dersom disse prosjektene skal kunne godkjennes. Dersom prosjektene opprettholder løsninger som stenger reindriftens trekk- og flyttleier, mener Reindriftsforvaltningen at disse ikke bør få tillatelse til utbygging. Vi viser for øvrig til reindriftslovens bestemmelser og de prosedyrer som kreves når det gjelder tiltak som stenger reindriftens trekk- og flyttleier.

Kraftutbyggingssøknadene i b l.a. Ildgruben reinbeitedistrikt viser at det er et klart behov for en bedre samordning av behandlingene av småkraftsøknader. Dette har vi påpekt i flere av våre tidligere uttalelser til NVE. Det gjelder også i andre reinbeitedistrikter i Nordland.

Flere av søknadene vi får på høring er dessuten preget av at det ikke er samlet inn opplysninger om reindriftens bruk av arealene, selv om noe av dette finnes ganske lett tilgjengelig på Reindriftsforvaltningens hjemmesider. Derfor foreligger det ofte et for dårlig vurderingsgrunnlag på reindrift.

Reindriftsforvaltningen sentralt har i brev av 31.09.06 til NVE tatt opp forholdet mellom kraftutbygging, reindriftsfaglige vurderinger og behovet for retningslinjer. Forholdene i Nordland viser at det snarest bør gjøres noe på dette området. Situasjonen må være lite tilfredsstillende både for reindriften, tiltakshaverne og NVE."

Ildgruben reinbeitedistrikt uttaler følgende i brev til reindriftsforvaltningen i Nordland av 24.10.2006:

"Merknader til bygging av kraftverk i Rana og Hemnes kommuner.

Ildgruben reinbeitedistrikt ønsker å bruke muligheten til å komme med en del merknader til de planlagte kraftverk sakene i Rana og Hemnes kommuner, nå i etterkant av de befaringsene som er gjort.

Ildgruben reinbeitedistrikt er ett av de reinbeiteområder i Norge som har mest inngrep av både hyttebygging, vassdragsutbygging, vei utbygging, og jakt og friluftsliv. Vassdragsutbyggingen på 60 -- tallet er en stor medvirkende årsak til at før uberørte områder ble tilgjengelig for hyttebygging og jakt og friluftsliv, gjennom et nettverk av anleggsveier i forbindelse med vassdragsutbyggingen. Distriktet vil på det sterkeste be NVE om ikke gi konsesjon til bygging av Messingåga, Ågskaret, Spjeltfjell, Bessedør og Steikvasselv kraftverk."

[...]

Steikvasselv kraftverk

"Distriktet vil ikke at det bygges nye veier i område. Planlagt dam ved inntaket stenger for flyttevei for rein.

[...]

Noen flere momenter som distriktet går imot:

- *Veier til kraftstasjon og inntaksdam.*
- *Beiteforstyrrelser i område under anleggsperioden.*
- *Stenging av trekk og flytveier.*
- *Forstyrrelser i område under vedlikehold og tilsyn av kraftverk.*
- *Forstyrrelser ved at andre bruker veier til anleggene.*
- *Nye kraftlinjer.*

Distriktet har også erfaring som viser at kraftutbygging medfører at utbygging av større kraftlinjer både på de lokal - regionale kraftlinjenettet. Det vil vel være utenkelig å tro at grunneierne til det enkelte kraftverk skal utnytte kraften lokalt, man vil vel tro at det også vil bli aktuelt med større kraftlinjenett ut i fra disse anlegg. Når det gjelder Grønnfjell og Skamdalen kraftverk har ikke distriktet noen merknader."

Sametinget uttaler i brev av 04.07.2007:

"Det ble under befaringen ikke påvist automatisk fredete samiske kulturminner innenfor planområdet.

Imidlertid ble det registrert tre automatisk fredete fangsgroper i nærheten, men såfremt det ikke blir gjort endringer i planarbeidet, så vil ikke disse berøres av en evt. utbygging. Vedlagte kart viser fangsgropenes plassering. Sametinget må få beskjed hvis endringer i planene oppstår.

Vi kan dermed ikke se at det er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner.

Skulle det likevel under arbeid i marken komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf. lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kn-d.) § 8 annet ledd. Vi forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken. Vi minner om at alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda i følge kml. § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være hustufter, gammetufter, teltplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver, offerplasser eller steder det knytter seg sagn til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

Regning for befaringskostnadene vil bli sendt til tiltakshaver i egen ekspedisjon fra Miljø- og kulturvern avdelingen ved Sametinget sitt hovedkontor i Varangerbotn.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Nordland fylkeskommune."

[...]

Statens vegvesen uttaler i brev av 26.07.2006

"Vi har ingen merknader til at det søkes om tillatelse for bygging av Stekvasselv kraftverk.

Vi gjør oppmerksom på at tiltakshaver må søke Statens vegvesen om avkjørselstillatelse fra fv. 324, både for veg til inntaket og veg til kraftstasjon."

Frode Solbakken uttaler i brev av 15.09.2006

"Tidligere utbygginger i Hemnes kommune

I Hemnes kommune er en langt større andel av vassdragene tatt i bruk til kraftproduksjonen enn landsgjennomsnittet. Er ikke mange nok av vassdragene i kommunen utbygget?

- Hensynet til villmark/inngrepsfrie områder

De foreslåtte utbyggingene vil redusere de inngrepsfrie områdene i vår kommune ytterligere. Dette er bekymringsfullt.

- Hensynet til samiske interesser og reindrifta

De foreslåtte utbyggingene vil kunne berøre samiske kulturminner. Det må pålegges konsesjonssøkerne å få foretatt undersøkelser i de områdene som vil bli berørt.

Reindriftsinteressene må bli hørt, både svenske og norske samer med interesser i området må tas med på råd.

- Allmennhetens interesser/friluftsliv

De foreslåtte utbyggingene vil gjøre at inngangene til tre vakre daler blir skjemmet av kraftanlegg. Dette er negativt. Et av inngrepene (Spjeltjohke) vil være parallelt med Nordlandsruta og i randsonen til verneområder på norsk og svensk side.

Ber om at disse innvendingene blir ivaretatt i den videre prosessen, og at avbøtende tiltak blir utredet og inkludert i eventuelle konsesjonsvilkår."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 21.11.06 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"1. Høringsuttalelse fra Hemnes kommune, brev av 04.09.2006: Hemnes kommune går i sin uttalelse inn for at det gis konsesjon på noen konkrete vilkår.

Vi har ingen kommentarer til de angitte vilkår som i hovedsak allerede er beregnet tatt inn i prosjektet.

2. Høringsuttalelse fra Nordland fylkeskommune, brev av 03.10.06: Nordland fylkeskommune v/ fylkesrådet mener at «Søknaden oppleves noe mangelfull når det gjelder informasjon om området og konsekvenser av tiltaket.» og at «vurderingene i søknaden virker noe overflatiske og at det derfor er usikkert om man ser de reelle konsekvensene. Hvis den

omsøkte utbygging skal tas opp til vurdering senere, må kartlegginger og søknad utbedres.» Fylkesrådet går i mot at det gis konsesjon av hensyn til områdets verdi som friluftsområde og at slike områder bør ivaretas og heller utnytte potensialet det har i turistsammenheng.

Våre anmerkninger til uttalelsen er følgende:

Vi mener søknaden samlet inneholder de faktiske opplysninger som er kjent for området og forhold som er relevante er belyst. Hvilke vurderinger som er overflatiske og hvilke konsekvenser det siktes til er ikke konkretisert, men ut fra fylkesrådets konklusjon antar vi at det gjelder konsekvensene for friluftslivet.

Stien på østsiden av elva som blir mest berørt av inngrepet, brukes hovedsaklig av lokale da grunneierne ikke fikk lov av Statskog til å forlenge merkingen på deres grunn over skoggrensen. Stien til turistforeningen på vestsiden av elva ligger lengre unna inntaksdammen og vil i mindre grad bli berørt av tiltaket.

Når det gjelder utnyttelsen av potensialet i turistsammenheng, vil vi bemerke at Stekvasselv gård har vært drevet som fjellstue/overnattingssted i tre generasjoner. Det har gitt et lite, men viktig tilskudd til inntektsgrunnlaget - for mer informasjon se <http://www.stekvasselv.com>. Området har derfor vært utnyttet i turistsammenheng i lang tid og vi mener derfor å ha et bra grunnlag for å vurdere størrelsen på potensialet - i alle fall i næringsøyemed. Potensialet kunne nok også ha vært vesentlig større om ikke Røssvatnet var regulert 11 m, fylkesveien hadde vært framkommelig i den beste sesongen på ettervinteren og om utmarksressurser som jakt og fiske hadde vært forvaltet noe annerledes fra statens side.

Vi vil også anta at en stor turistaktivitet i området kan bli til vesentlig større ulempe for reindriften enn planlagte tiltak - ut fra reindriftens egne argumenter angående økt ferdsel.

Vi savner i fylkesrådets uttalelse en konkretisering av skadevirkninger for friluftslivet og turismen i området, og uttalelsen blir derfor litt vanskelig å forholde seg til. Er det slik at tilreisende til en viss grad vil slutte å komme og lokalbefolkningen vil ha redusert bruk og utbytte av området til friluftsmål om inntaksdammen blir bygd og elva får redusert vannføring? Hvilke konsekvenser er det fylkeskommunen frykter om en slik utbygging blir gjennomført? Området rundt Røssvatnet er fortsatt et attraktivt hytte- og friluftsområde selv om strandsonen på 22 mil til tider ser ut som en steinørken. Proporsjonene i fylkeskommunens uttalelse og konklusjoner står derfor etter vår mening ikke i forhold når en ser på allerede gjennomførte inngrep fra statens side i Røssvatnet.

3. Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Nordland brev av 08.09.2006

Fylkesmannen i Nordland går i mot utbyggingen. Hovedsakelig på grunn av at den vil medføre stor reduksjon av inngrepsfrie områder og er således i strid med nasjonale føringer. Utbyggingen vil også redusere områdets verdi for friluftsliv.

Våre anmerkninger til uttalelsen er følgende:

Når det gjelder friluftslivet, vises det til merknadene til Nordland fylkeskommune ovenfor. Reduksjon av inngrepsfrie områder vil bli konsekvensen av de aller fleste småkraftprosjekter der inntaksdammene nødvendigvis må ligge i områder som vanligvis ikke er særlig berørt av tekniske inngrep fra før. Dersom Fylkesmannen i Nordland får gjennomslag for sitt syn og prinsipp, blir det meningsløst å snakke om småkraftverk som et satsingsområde og nasjonal og lokal ressurs. Det store flertallet av småkraftprosjekter må da skrinlegges, og NVE sin omfattende ressurskartlegging må i hovedsak anses som bortkastet.

I stedet for å følge definisjoner av hva som er større tekniske inngrep og lage kart og statistikker, bør en heller se på omfanget av inngrepet og eventuelle tilpasninger og avbøtende tiltak i forhold til omgivelsene.

Innføring av begrepene inngrepsfrie og villmarksprega områder er også i realiteten vernevedtak som båndlegger store utmarksområder mot flere typer ressursutnyttelse uten at det koster storsamfunnet en eneste krone.

4. Høringsuttalelse fra Sametinget miljø- og kulturvernavdelingen, Brev av 04.09.2006:

Sametinget har varslet at de må gjennomføre befaring i området på søkers regning før de kan gi endelig uttalelse. Vi har skriftlig bekreftet at dette er greit ovenfor Sametinget, men vi ber NVE om ikke å forsinke saksbehandlingen pga av denne uttalelsen.

5. Høringsuttalelse fra Reindriftsforvaltningen Nordland, brev av 14.09.2006 og 09.11.2006

Reindriftsforvaltningen i Nordland uttaler at tiltaket berører sommerbeite og at det går en flyttlei i området. Det foregår også konvensjonsbeite fra svensk side. Økt tilgjengelighet og ferdsel vil være negativt og kan føre til større press på andre beiteområder. De forutsetter at det blir en midlertidig anleggsvei fram til dammen.

Under befaringen med NVE ble det presisert fra Ildgruben reinbeitedistrikt at det ikke burde være sammenhengende stille vannflate mellom dammen og utløpet av Steikvatnet der reinen krysser. Dette kan løses ved å flytte inntaksdammen 50 - 60 m lenger ned selv om dette gir noen større anleggskostnader og kompliserer framføringen av rørgata det første stykket.

Vi er inneforstått med at anleggstiden blir et uromoment for reindriften. Av hensyn til vannføringen må anleggsarbeidet på dammen skje om høsten, slik at dette ikke vil påvirke reinen i kalvingsperioden i mai da den er mest sårbar.

Reindriftsforvaltningen frykter økt aktivitet i området pga vei til inntaksdam og at nye kraftlinjer vil kunne forstyrre trekk og flyttleier. For anleggene ved Nord-Røssvatnet er kabel langs veien det mest aktuelle alternativet for å få kraften ut. Anleggsvei med fremmed trafikk til inntaksdammen er uaktuelt. Stasjonene blir liggende på dyrka mark ved vatnet, og der har reinen lite å gjøre.

6. Høringsuttalelse fra Ildgruben reinbeitedistrikt , brev av 04.07.2006 og 24.10.2006

Ildgruben reinbeitedistrikt påpeker i sin uttalelse de samme momentene som reindriftsforvaltningen i Nordland. Vi har derfor ingen spesielle kommentarer til denne uttalelsen.

7. Høringsuttalelse fra Statens veggvesen, brev av 26.07.2006

Statens veggvesen har ingen merknader til søknaden.

8. Høringsuttalelse fra Frode Solbakken, e-post av 15.09.2006

Frode Solbakken er negativ til småkraftverk i Stekvasselva, Bessedøra og Spjeltefjellelva. Spesielt med tanke på allmenne interesser, uberørt natur, reindrift og samiske interesser. Han ber om at avbøtende tiltak blir utredet og inkludert i konsesjonsvilkårene. Vi har ingen kommentar til høringsuttalelsen."

Planendringer

Etter innkomne høringsuttalelser har søker valgt å redusere prosjektet noe av hensyn til de allmenne interessene i området.

Søker har i brev av 23.01.2009 sendt inn følgende planendringer:

[...]

"Konsesjonssøknaden for Stekvasselv kraftverk beskriver prosjektet med inntak rett nedenfor utløp av Steikvatnet på kote 541,5. Under høringsperioden og befaringen med NVE uttrykte reindrifta misnøye med dette alternativet. De mente at inntakskulp og terskel vil komme i konflikt med reinens trekkmonster i området.

Vi har etter høringsperioden sett på alternative løsninger som kan være avbøtende i forhold til reindrifta. Tirsdag 16. Desember 2008 hadde vi et møte med reindriftsforvaltningen og berørte reinbeitedistrikter. Man presenterte på møtet ulike alternativer for Stekvasselv kraftverk der inntaket var trukket lengre ned.

Reindriftsforvaltningen og reinbeitedistriktene stiller seg positive til at man flytter inntaket lengre ned for å unngå konflikt med det eksisterende reintrekket. Det ble foreslått å flytte inntaket til ca. kote 521.

Dette medfører at man ikke kommer i konflikt med reintrekket. Flyttingen av inntaket medfører også at bortfall av INON blir mindre. Alternativet er nærmere presentert i vedlegget."

Ny høring

De nye planene er sendt på ny høring til kommunen, fylket, fylkesmannen og de andre instansene og friluftsansisasjonene som uttalte seg i første høringsrunde.

Hemnes kommune uttaler følgende i brev av 11.03.2009:

[...]

"Uttalelse:

Endringene medfører at inntaket flyttes ned fra kote 541,5 til kote 521, som igjen fører til mindre arealinngrep i området. Hemnes kommune har ingen ytterligere merknader enn uttalelsen som ble gitt ved forrige høring. Det bemerkes at det må søkes om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel fra LNF 1 – og LNF 2 området. For ordens skyld legges planutvalgets tidligere vedtak med denne uttalelsen."

Fylkesmannen i Nordland uttaler følgende i brev av 28.02.2009:

"Fylkesmannen i Nordland viser til brev av 27.01.2009 fra NVE vedlagt planendring for Stekvasselv kraftverk i Hemnes kommune. Vi viser også til vår uttalelse av 08.09.2006 til den opprinnelige konsesjonssøknaden.

Planendringen innebærer at inntaket for kraftverket flyttes lenger ned i Steikvasselve fra kote 541,5 moh til kote 521 moh. Dette vil redusere de negative effektene av utbyggingen på landskap, inngrepsfrie naturområder (INON), friluftsliv, biologisk mangfold og reindrift.

I vår høringsuttalelse 08.09.2006 gikk vi i mot det opprinnelige prosjektet.

Hovedbegrunnelsen for dette var den store reduksjonen av INON utbyggingen ville gi, og at

dette ville være i strid med nasjonale føringer. I tillegg pekte vi på mangler ved de biologiske undersøkelsene/rapportene. Dette gjorde det vanskelig å vurdere konsekvensene av utbyggingen på biologisk mangfold.

Fylkesmannen ser positivt på planendringene som vil medføre at de negative konsekvensene utbyggingen vil få for miljøverdiene i området vil bli en del mindre enn ved det opprinnelige prosjektet. Bortfallet av INON vil imidlertid fortsatt bli såpass stort at vi vil fraråde en utbygging på dette grunnlaget.

Nordland fylkeskommune uttaler i brev av 08.05.2009 følgende:

Fylkesrådet i Nordland har behandlet saken i sitt møte 05.05.2009, FR-sak 065/09, og gjort følgende vedtak:

- 1. Nordland fylkeskommune ser at reduserte utbyggingsalternativ for Spjeltfjell kraftverk og Stekvasselv kraftverk medfører mindre negative miljøkonsekvenser enn tidligere omsøkte prosjekter. Imidlertid er det fortsatt vesentlige usikkerhetsmoment angående miljøkonsekvensene knyttet til de aktuelle utbyggingene i området.*
- 2. Fylkesrådet anbefaler at det på nåværende tidspunkt ikke gis konsesjon for utbygging av Spjeltfjell kraftverk og Stekvasselv kraftverk. Fylkesrådet vil vise til kap 7 i "Retningslinjer for små vannkraftverk" og ber NVE stille søknadene for kraftverkene i bero inntil Fylkesdelplan — små vannkraftverk i Nordland er ferdigstilt.*
- 3. Fylkesrådet vil be om at NVE fremmer egen sak hvor alle de tre kraftutbyggingene i området og nett-tilkoblingene ses i sammenheng, slik at sumvirkningene kan vurderes.*
- 4. Hvis NVE likevel gir konsesjon for Spjeltfjell kraftverk og Stekvasselv kraftverk, vil Nordland fylkeskommune be om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene:*

Det vises til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.

Sammendrag

I 2006 ble det søkt om konsesjon for bygging av Bessedøra kraftverk, Stekvasselv kraftverk og Spjeltfjell kraftverk. Disse ligger alle i nordenden av Røssvatnet i Hemnes kommune hvor det også er interesser knyttet til friluftsliv, reindrift, biologisk mangfold og inngrepsfrie naturområder. Fylkesrådet behandlet disse sakene i rådsmøte den 03.10.2006, og anbefalte at ingen av utbyggingene skulle gis konsesjon. Bakgrunnen for fylkesrådets holdningen var at kraftverkene var i konflikt med friluftis- og reindriftsinteresser samt at de reduserte inngrepsfrie områder(INON).

For å redusere de negative miljøkonsekvensene av utbygging av de to kraftverkene Stekvasselv og Spjeltfjell er reduserte utbyggingsalternativer utarbeidet og sendt på høring.

Endringene vil i tillegg til mindre negative miljøkonsekvenser resultere i noe redusert produksjon og dermed en noe dyrere utbygging. Etter endringen vil årlig middelproduksjon for Spjeltfjell kraftverk være på 22,6 GWh. Dette gir en utbyggingskostnad på 2,59 kr/kWh. En utbygging av Stekvasselv kraftverk vil etter endringen gi årlig middelproduksjon på 14,3

GWh, og en utbyggingskostnad på 2,53 kr/kWh. Tiltakene vil fortsatt etter endring kunne gi negative konsekvenser for inngrepsfrie naturområder (INON), naturmiljø og friluftslivet.

I forbindelse med arbeidet med fylkesdelplan for småkraftverk i Nordland er det utarbeidet flere faglige utredninger med tilhørende temakart. Temakart for friluftsliv viser at området ved Okstindan er et viktig friluftsområde, og temakart for landskap viser at Okstindan - sammen med Torghatten, De syv søstre og Stetind - er av de viktigste landskapselementene i Nordland. Den aktuelle fylkesdelplanen skal ut på høring i løpet av høsten 2009.

Mulig nett-tilknytning i område er tidligere sendt ut som meldingssak. I det ene av alternative traseer kan denne knytte disse to utbyggingene og Bessedøra kraftverk til det generelle nettet. Utredninger av konsekvenser av ulike alternative traseer for denne linja vil komme som egen sak på et senere tidspunkt.

Samtidig har naturforvaltningen (DN og fylkesmannes miljøvernavdeling) og NVE startet et prosjekt for å kartlegge de biologiske forholdene knyttet til bekkekløfter. I dette området vil det bli foretatt registreringer i løpet av sommeren 2009. Dette arbeidet vil resultere i ny kunnskap om det biologiske mangfoldet på disse stedene. Muligens vil dette også resultere i funn av noen nye steder hvor det er rødlistearter.

Utredningen om konsekvensene av utbyggingene er i søknadene også denne gangen mangelfullt dokumentert. I tillegg er det ikke avklart nett-tilknytning og tiltakenes sumvirkninger vurderes til å være delvis uavklarte.

I kap 7 i "Retningslinjer for små vannkraftverk" er det tatt opp at behandlingen av søknader kan stilles i bero hvis det er gjort en konkret vurdering av området, og det samtidig er meldt oppstart av arbeidet med fylkesdelplan for småkraftverk. I disse to aktuelle sakene er betingelsene til stede for å be konsesjonsmyndigheten (NVE) om å legge disse sakene på vent inntil Fylkesdelplan — små vannkraftverk i Nordland er ferdigstilt. Denne muligheten må benyttes for å få anledning til å vurdere de i sammenheng med nettutbyggingen i området og for å kunne hensynta resultatene av kartleggingsarbeidet til miljømyndighetene og NVE. En utsetting av behandlingen vil også gi mulighet til å vurdere sumvirkningene.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesråden for kultur og miljø vil påpeke samfunnets behov for klimavennlig kraft. Den største samfunnsnyten av utbygginger av mindre elver og bekker er der hvor mest mulig av fortjenesten kommer tilbake til lokalsamfunnet. Den samfunnsmessige nytteverdien må også samtidig ses i sammenheng med de negative miljøkonsekvensene.

I disse to aktuelle sakene vurderer fylkesråden den tilsendt informasjon som tilstrekkelig både for hvert enkelt av tiltakene og i sum. Sumvirkningen av tiltakene bør etter fylkesrådets mening også vurderes i sammenheng med utbygging av nødvendig kraftlinje og verdifullt biologisk mangfold i eventuelle bekkekløfter i elvene, for å få fram det samlede konsekvensbildet.

Fylkesråden vil påpeke at utbygger i ny søknad har søkt å ta hensyn til interessekonfliktene, og at reindriftsforvaltningen nå synes å kunne akseptere begge utbyggingene. Området er også en del berørt av tidligere kraftutbygging. Dette er dessverre ikke tilstrekkelig i forhold til de betenkeligheter som fortsatt finnes. Områdets verdier knyttet til friluftsliv, landskap og usikkerhet i forhold til verdifullt biologisk mangfold i bekkekløfter må vektlegges.

Samlet vurderes forslagene fortsatt å gi negative konsekvenser for friluftsliv og biologisk mangfold. Det er grunn til å tro at disse konsekvensene kan være redusert som følge av endringsforslagene. Imidlertid dokumenterer ikke søknadene de reelle konsekvensene av tiltakene etter endringen på en tilfredstillende måte. Søknadene gir derfor ikke godt nok grunnlag for en ny vurdering.

Det anbefales derfor at konsesjonen for disse to utbyggingene legges på vent slik at de kan ses i sammenheng med konsekvensene av ny kraftlinje i området, kartleggingsarbeidet av biologi i bekkekløfter og konklusjoner fra arbeidet med fylkesdelplan for småkraftverk.

Fylkesråden for kultur og miljø vil vise til kap 7 i "Retningslinjer for små vannkraftverk" og be NVE legger disse sakene på vent inntil Fylkesdelplan — små vannkraftverk i Nordland er ferdigstilt.

Fylkesråden vurderer en utsettelse som lite kontroversiell da en utbygging ikke er aktuell før det er avklart hvordan eventuelt produsert kraft i området skal knyttes til det øvrige kraftnettet."

[...]

"Samlet vurdering

Samlet vurderes forslagene enda å gi negative konsekvenser for friluftsliv og biologisk mangfold. Selv om det er grunn til å tro at disse konsekvensene vil bli reduserte som følge av endringsforslagene, dokumenterer ikke søknadene de reelle konsekvensene av tiltakene etter endringen på en tilfredsstillende måte. Søknadene gir derfor ikke grunnlag for å ta endelig standpunkt til konsesjonssøknadene.

Det vises til fylkesrådssakene 121/06 "Uttalelse til søknad om konsesjon for bygging av Stekvasselv kraftverk", 123/06 "Uttalelse til søknad om konsesjon for bygging av Bessedøra kraftverk" og 124/09 "Uttalelse til søknad om konsesjon for bygging av Spjeltfjell kraftverk", fylkeskommunens uttalelse til "Ny melding: "Kraftnett Røssvatnet" — Nye nettanlegg for tilknytning av kraftproduksjon ved Røssvatnet." datert 17.08.2007 (vår ref: 200603663) samt Oppstart - Fylkesdelplan - små vannkraftverk i Nordland (FT-sak 9-2008).

Gjennom fylkeskommunens saksbehandling vurderes endringssøknadene for Spjeltfjell kraftverk og Stekvasselv kraftverk enda som mangelfullt opplyste i forhold til flere forhold. Særlig er forholdene knyttet til sumvirkninger for friluftsliv, biologisk mangfold og landskap. Det er heller ikke avklart hvordan kraften skal transporteres ut av området, og hvilke negative konsekvenser dette vil ha. En samlet vurdering for alle utbyggingene i området hvor samfunnets behov for den totale kraftproduksjonen bør derfor gjøres for å få fram et helhetlig konsekvensbilde.

Det vises til kapittel 7 i Retningslinjer for små vannkraftverk der det står: "Inntil godkjente planer foreligger, bør NVE legge på vent saker hvor fylkeskommune eller kommune signaliserer at en bit for bit utbygging i det aktuelle området kan medføre uheldige sumvirkninger." Det står videre at: "For at NVE skal legge søknader på vent på oppfordring fra fylkeskommune eller kommune, forutsettes det av nevnte instanser har gjort en konkret vurdering av området og har satt i gang saksbehandling."

Med bakgrunn i denne og tidligere behandlinger av kraftverkene i Bessedøra, Stekvasselv og Spjeltfjellelv, behandlingen av "Kraftnett Røssvatnet" og at Fylkestinget har meldt oppstart av Fylkesdelplan - små vannkraftverk i Nordland er kriteriet for å kunne legge disse sakene på

vent oppfylt. Det anbefales derfor at Bessedøra, Stekvasselv og Spjeltfjellelv kraftverk blir lagt på vent inntil Fylkesdelplan - små vannkraftverk i Nordland foreligger og når alle sakene kan ses samlet.

Konsekvenser

Det er ikke fremkommet at tiltakene vil gi direkte konsekvenser for Nordland fylkeskommune."

Reindriftsforvaltningen i Nordland uttaler følgende i brev av 25.02.2009 til nytt planlagt alternativ:

"16.desember 2008 ble det arrangert møte mellom utbyggerne av Spjeltfjellelva, Stekvasselve og Bessedøra kraftverk, Reindriftsforvaltningen og de berørte reinbeitedistriktene. Her ble det endrede planene for Spjeltfjellelva lagt fram. Reindriftsforvaltningen har i samråd med reinbeitedistriktene kommet fram til at endringen av inntaket gjør utbyggingen akseptabel. Reindriftsforvaltningen forutsetter at utbyggerne vil følge opp de øvrige momentene knyttet til veibygging og anleggsfasen som ble diskutert under møtet (se referat).

Endringene av planene for Spjeltfjellelva (og Stekvasselve) gjør at den opprinnelige planen for Bessedøra kraftverk (deres ref.: NVE 200600008-3 ktv/sbi) kan aksepteres uten endringer.

Reindriftsforvaltningen Nordland har utover dette ingen merknader til saken"

Referat fra møte mellom utbygger og reinbeitedistriktet 16.12.08:

"Sted: Mo I Rana

Tid: kl. 1100 16.desember 2008.

Tilstede: Johnny Aas (utbygger Bessedørelva), Roar Rabliås (utbygger Spjeltfjellelva), Håkon Økland (utbygger Stekvasselve), Tore Rafdal og Christian Tovås (Miljøkraft Nordland - utbygger Stekvasselve), Kjell Idar Juvik (ordfører Hemnes kommune), Stig Liffell, (leder Ildgruben reinbeitedistrikt), Tom Liffell, (Ildgruben reinbeitedistrikt), Ole Martin Renberg (Røssåga/Toven reinbeitedistrikt) og Svein Bjørk (Reindriftsforvaltningen Nordland). Representanter fra Umbyn Sameby var ikke tilstede.

Håkon Økland, representant for utbyggerne, presenterte de nye planene for Spjeltfjellelva og Stekvasselve kraftverk. Planene for Bessedør kraftverk ble opprettholdt, da det ikke finnes noe kulant alternativ. Etter dette fortalte Tom Liffell om områdets betydning for både svensk og norsk reindrift, og hvilke krav de hadde i forbindelse med en eventuell utbygging. Han poengterte at man også var avhengig av at svensk reindrift godtok de nye planene før man startet eventuell utbygging.

Dette ble skissert i forbindelse med hver enkelt utbygging:

Stekvasselve:

Det ble presentert 3 aktuelle alternativer, alle nedstrøms for tidligere plan. Det mest aktuelle tiltaket (alternativ 2) er plassert på kote 520 og gjør rørgata 400 meter kortere. I den opprinnelige planen ville oppdemningen av elva føre til stillestående vann oppstrøms fra inntaket til Stekvatnet. Stig Liffell fortalte at reinen ikke lot seg flytte over stillestående vann. Ved opprettholdelse av den opprinnelige planen ble det foreslått å bygge bru over inntaket for flytting av rein. Dette ble ikke sett på som et alternativ fra reindriftens side i dette området. Når inntaket flyttes nedover får man ikke dette problemet, og reindriften kunne derfor

akseptere alternativ 2. Sperregjerdet som var satt opp i forbindelse med konvensjonsbeitene skal rives (noe som er den svenske forvaltningen sitt ansvar).

Spjeltfjellelva:

Her var inntaket plassert nedstrøms fossen i forhold til hvor det var tidligere planlagt. Kartskisse for den nye planen var ikke tilgjengelig på møtet. Flyttingen av inntaket lenger ned var akseptabelt for reindrifta.

Bessedørelva:

Her har ikke utbyggerne planlagt noen forandringer. Reindrifta mente at inntaket og demningen i liten grad ville komme i konflikt med trekk og flyttvei. Tørrlegging av elva nedenfor inntaket vil redusere dens effekt som naturlig stengsel for rein. Reindrifta ønsker en dialog med utbyggerne om å sette opp sperregjerder hvis det skulle vise seg og bli behov for det mellom elveravinen og fylkesveien/ Røsvatnet.

Utover dette hadde de tre kraftverkene noen felles momenter som ble diskutert.

Vei:

Ved bygging av inntak og demning blir det laget en anleggsvei for alle tre kraftverkene. Fra reindrifta og reindriftsforvaltningens side ble det lagt stor vekt på at disse veiene måtte fjernes etter bygging. En indirekte konsekvens av anleggsveier er ofte at de fungerer som innfallsporter i fjellet for friluftsfolk. Spesielt hadde Ildgruben reinbeitedistrikt dårlige erfaringer med dette fra tidligere kraftverksutbygginger. De ønsket at veiene ble permanent fjernet. Men det var også en mulighet og fysisk å blokkere veien med stein. Bomvei ble ikke ansett som en tilfredsstillende løsning. Utbyggerne hadde ingen motforestillinger mot dette. En traktor-/ ATV-trase for å kunne frakte opp utstyr til nødvendig vedlikehold etter bygging ble ansett som tilstrekkelig.

Anleggsperiode:

Anleggsperioden for damanlegget og rørgata vil bli når vannføringen er på det laveste etter bresmeltingen på høsten og før snømengden blir for stor. For å minimere forstyrrelsene for rein og eventuelt andre elementer vil utbygging skje samtidig for alle tre.

Håkon Økland orienterte om at det med bakgrunn i møtet ville bli en ny høringsrunde for planendringene vedrørende Spjeltfjellelva og Stekvasselve kraftverk. Han understreket at det var viktig at Reindriftsforvaltningen også kommenterte sitt syn på Bessedøra kraftverk i de nye høringsuttalelsene.

Utbyggerne ønsket en videre dialog med reindriften ved en eventuell utbygging og i etterkant for å avklare problemer som kunne oppstå underveis på en god måte. Stig Lifjell ble plukket ut som kontaktperson for reinbeitedistriktene.

I tillegg til de som var til stede vil svensk reindrift v/Umbyn Sameby motta dette referatet samt de nye planene."

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

MiljøKraft Nordland AS ble stiftet i 2001 og har hele Nordland fylke som dekningsområde. Aksjonærene i selskapet er Øijord & Aanes 60 % og Statskog Nordland 40 %.

Om søknaden

MiljøKraft Nordland AS søker om tillatelse etter:

- Vannressursloven § 8 til å bygge Stekvasselv kraftverk i samsvar med fremlagte planer.
- Energiloven om bygging og drift av Stekvasselv kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og Jordkabler som beskrevet i søknaden
- Forurensningsloven til å gjennomføre tiltaket.

Etter høringsrunden og NVEs befarings har MiljøKraft Nordland AS kommet med en planendring der inntaket er flyttet noe ned. Planendringene er sendt ut på ny høring og disse endringene vil bli lagt til grunn når vi nå vurderer søknaden.

Beskrivelse av området

Vassdraget ligger i Hemnes kommune i Nordland. Elva har sitt utløp i nordenden av Røssvatnet som er Norges nest største innsjø. I følge søknaden har Stekvasselv et nedbørfelt på ca. 35 km² og består av et høyfjellsområde med relativt alpine fjelltopper med dype daler, store myrområder og en betydelig breandel som dekker 24 % av nedbørfeltet. Influensområdet er dominert av myr og småvokst bjørk.

Vegetasjonen langs elva er hovedsakelig bjørkeskog. Den planlagt berørte elvestrekningen varierer med jevne stryk, rolige partier og noen mindre fosser. Substratet i elva varierer fra finkornet til grovt, og noen steder har elva erodert inn i berggrunnen. Den omsøkte delen av Stekvasselv er godt synlig fra en tursti som går langs elva og i fra omliggende landskap. Nede ved Røssvatnet og den planlagte kraftstasjonen krysser en grusvei, fylkesvei 324, over elva. Elva er ei typisk breelv med stor sommervannføring og liten vintervannføring.

Eksisterende inngrep i vassdraget

I 1958 var etablering av magasinet Røssvatnet ferdig. Stekvasselvas utløp er av den grunn preget av erosjon. Fylkesvei 324 går over elva like ved Røssvatnet og langs veien går ei lokal kraftlinje. På grensen mellom privat og statlig grunn er det et reingjerde som krysser Stekvasselv. Det er ellers ingen eksisterende inngrep i selve vassdraget.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket er planlagt på kote 521. Inntak er ikke beskrevet i planendringene. Inntaket i opprinnelig søknad på kote 541,5 skulle bli bygd med en betongdam på ca. 2-4 meter i høyden, ca. 25 meter i bredden, volum på 1000m³ og ca. 1000m² vil bli neddemt.

Rørgate

Rørgata vil få en lengde på ca. 1100 meter og en diameter på 1,4 meter. Rørgata er planlagt på østsiden av elva og graves ned i hele sin lengde.

Kraftstasjon

Stasjonsbygningen vil bli plassert i dagen på østsiden av elva med utløp på kote 384 med en planlagt effekt på 6,2 MW. Kraftstasjonen er planlagt med en maksimal slukeevne på 5,5 m³/s og minimum slukeevne på 1,6 m³/s. Til sammenligning er middelvannføring ved inntaket beregnet til 2,74 m³/s og alminnelig lavvannføring til 0,087 m³/s.

Elektriske anlegg

Kraftverket vil bli installert med en generator med ytelse på 5,5 MVA og en spenning på 6,6 kV. Transformatoren får en ytelse på 5,5 MVA og en omsetning på 6,6/22 kV. Kraftverket vil bli koplet til 22 kV nettet med en 50 meter langt jordkabel fra kraftstasjonen til eksisterende 22 kV linje. Eksisterende linje og regionalnettet må forsterkes da det per dags dato ikke er kapasitet på nettet.

Veier

Fra fylkesvei 324 blir det etablert en permanent vei fram til kraftstasjonen på ca 100 meter. Fram til inntaket vil det bli bygget en anleggsvei langs rørtraseen på ca. 1,1 km. I henhold til møtereferat mellom søker og reinbeitedistriktet vil veien etter anleggsarbeidet fjernes og inngå som kjøresterk del av terrenget.

Massetak og deponi

Det er ikke behov for deponi av masser. Noe av omfyllingsmassene til rørgaten vil bli tatt fra et grustak ca. 4 km fra Stekvasselv.

Hydrologiske virkninger

Stekvasselve kraftverk vil utnytte et nedslagsfelt på 35 km². Middelvannføringa ved inntaket er ca. 2,8 m³/s og alminnelig lavvannføring er beregnet til ca. 0,087 m³/s. Kraftstasjonen er planlagt med en maksimal slukeevne på 5,5 m³/s noe som tilsvarer om lag 200 % av middelvannføringen. Minste slukeevne er oppgitt til 1,6 m³/s. 5-persentilverdi for sommer og vinter er på henholdsvis 2,39 m³/s og 0,17 m³/s. Alminnelig lavvannføring er foreslått som minstevannføring i sommersesongen. Det er ikke foreslått slipp av minstevannføring i vintersesongen.

En utbygging som omsøkt vil føre til en betydelig reduksjon av vannføringen på den berørte strekningen.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til MiljøKraft Nordland AS sine beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

I planendringen er ikke arealbruken beskrevet. I opprinnelig søknad vil inntaksarrangementet med inntaksmagasin kreve et areal på ca 1000 m². Magasinet som nå planlegges vil bli en del mindre da det ligger i et trangere område og ikke vil strekke seg langt bakover fra dammen. Vei ned til kraftstasjon og kraftstasjonsbygning vil beslaglegge et areal på ca. 1000 m². Videre vil fremføring av rørgate på 1500 m kreve et areal på 30 000 m². Etter anleggsperioden vil rørgatetraseen gro igjen. Rørgaten

planlegges gravd ned og det vil bli etablert en midlertidig anleggsvei langs rørgaten og opp til inntaket. Søker har inngått leieavtale om fallrettigheter med nødvendig grunn for bygging og drift av Stekvasselv kraftverk. Avtalen er inngått med private grunneiere og Statskog.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I følge søknaden ligger aktuelle utbyggingsstrekning i et område som ikke er regulert. Teknisk og miljøutvalget i Hemnes kommune opplyser at tiltaksområdet ligger innenfor både LNF-2 og LNF-1 område i kommuneplanens arealdel.

Dersom det blir gitt tillatelse til å bygge Stekvasselv kraftverk, må MiljøKraft Nordland AS få avklart forholdet til arealplanen direkte med kommunen.

Samlet plan (SP)

Utbyggingen er under gjeldende grense for behandling i SP.

Verneplan for vassdrag

Prosjektet berører ikke vassdrag vernet i verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder

I planendringene er ikke reduksjonen på INON områder beskrevet. For opprinnelig søknad vil utbyggingen berøre INON område sone 2 med 2,2 km², INON område sone 1 med 4,6 km² og 6,4 km² INON område med villmarkspreg. Flytting av inntak vil redusere omfanget noe.

Nasjonale laksevassdrag

Utbyggingen berører ikke nasjonale laksevassdrag

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært behandlet etter reglene i kap. 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner samt berørte parter for uttalelse. På oppfordring fra Rana turistforening ble Hemnes turistforening kontaktet i etterkant av høringen, og har fått anledning til å uttale seg.

NVE var på befaring i området sammen med representanter for søker, kommunen, fylkesmannen i Nordland og Ildgruben reinbeitedistrikt den 12.10.06. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentar. Nedenfor gis en kort oppsummering av høringsuttalelsene.

Hemnes kommune stiller seg positive til konsesjonssøknaden men stiller krav om at rørgata graves ned og den naturlige vegetasjonen ivaretas. Skogen rundt inntaket bør bevares slik at den skjermer for innsyn. Det stilles krav om minstevannføring i barmarkssesongen, eventuelt hele året dersom det anses nødvendig, ikke minst av hensyn til fisk. Det skal legges vekt på sikkerhet rundt inntaksdammen. Kraftstasjonen skal tilpasses omgivelsene og bygges etter god byggeskikk.

Ordføreren ved Hemnes kommune har i eget brev gitt sin positive uttalelse til den planlagte utbyggingen. Han legger vekt på produksjonen av energi og at prosjektet vil være med på å styrke bosettingen og brukene i området. Han påpeker at de samfunnsøkonomiske og distriktpolitiske virkningene, etter kommunens vurdering, er viktigere enn motforestillingene fra fylkesmannen, reindriftsforvaltningen og fylkeskommunen.

Fylkesmannen i Nordland går i mot utbyggingen også etter justerte planer pga. reduksjon av inngrepsfrie områder. Fylkesmannen påpeker at det er nasjonal politikk å ta hensyn urørte naturområder og at disse i størst mulig grad skal bevares for framtiden

Fylkesmannen ber om nye undersøkelser før de kan ta stilling til virkninger for det biologiske mangfoldet. Dette begrunnes med type berggrunn i området og sannsynligheten for et rikt biologisk mangfold er derfor stor. Det påpekes i høringsuttalelsen at Stekvassdalen er registrert som viktig friluftsområde.

Fylkesmannen mener planendring med flytting av inntak vil redusere konflikten med allmenne interesser, men grunnet bortfallet av INON-områder er fylkesmannen fortsatt i mot prosjektet.

Nordland fylkeskommune går i mot utbyggingen. Dette er hovedsakelig på grunn av at den vil medføre stor reduksjon av inngrepsfrie områder. Fylkeskommunen opplever søknaden som noe mangelfull når det gjelder informasjon om området og konsekvenser av tiltaket. Det påpekes også at området er et nasjonalt viktig område for utøvelsen av friluftsliv, der Okstindan er et viktig utfartsmål. I uttalelsen til planendringen uttaler fylkeskommunen at NVEs sluttbehandling må utsettes til fylkesvis delplan for småkraftverk er vedtatt.

Reindriftsforvaltningen Nordland påpeker at det er viktig å se alle konsekvensene av inngrep i sammenheng med hverandre. Reindriftsforvaltningen har i samråd med reinbeitedistriktene i området kommet fram til at med de justerte planene er utbyggingen akseptabel.

Ilgruben Reinbeitedistrikt anbefalte på det sterkeste at NVE ikke ga konsesjon til bygging av Stekvasselv kraftverk ved det opprinnelige alternativet da utbyggingen ville stenge for trekkvei for rein. Etter møte med søker og justerte utbyggingsplaner kan reinbeitedistriktet akseptere ei utbygging i området.

Sametinget har ingen merknader til bygging av kraftverket da det ikke er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. De gjør likevel oppmerksom på at det ligger kulturminner like ved influensområdet og ber søker ta kontakt og informere dem hvis det blir snakk om planendringer.

Statens vegvesen har ingen merknader til at det søkes om tillatelse for bygging av Stekvasselv kraftverk og gjør oppmerksom på at tiltakshaver må søke Statens vegvesen om avkjørselstillatelse fra fv. 324, både for veg til inntaket og veg til kraftstasjon.

Frode Solbakken gjør oppmerksom på at en langt større andel av vassdragene i Hemnes kommune som er tatt i bruk til kraftproduksjon enn landsgjennomsnittet.

Han påpeker at foreslåtte utbyggingene vil redusere inngrepsfrie områder og at utbyggingen vil føre til at inngangene til dalen blir skjemet av kraftanlegget.

Den foreslåtte utbyggingene vil kunne berøre samiske kulturminner. Solbakken mener derfor at det må pålegges konsesjonssøker å få foretatt undersøkelser i de områdene som vil bli berørt.

Frode Solbakken ber om at disse innvendingene blir ivarettatt i den videre prosessen, og at avbøtende tiltak blir utredet og inkludert i eventuelle konsesjonsvilkår.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempes

Nedenfor er det gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og ulempene ved tiltaket:

Fordeler

- En utbygging etter de foreliggende planene vil, etter søkers beregning gi 14,3 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon.
- Tiltaket vil gi inntekter til grunneierne, Miljøkraft Nordland AS, kommune og staten.
- Tiltaket kan bidra til å opprettholde lokal bosetning og gi lokal verdiskapning

Ulemper

- En utbygging vil føre til redusert vannføring i Stekvasselv og på den måten redusere opplevelsesverdien av elva
- I underkant av 6 km² villmarkspreget natur vil falle bort og bli nedklassifisert til INON sone 1
- Etablering av inntaksmagasin, sprenging av rørgatetrasé i øvre del og veg frem til inntaket vil medføre synlige terrenginngrep i et ellers upåvirket område
- Muligheten for utøvelse av friluftsliv i et uforstyrret område vil bli forringet
- Reindriftsinteressene i område kan bli noe forstyrret i anleggsperioden og i driftsperioden

NVEs vurdering

Det er søkt om tillatelse til å bygge Stekvasselv kraftverk som skal utnytte fallet i Stekvasselv i Hemnes kommune mellom kote 521 og kote 384. Tiltaket medfører etablering av inntaksdam, rørgate og kraftstasjon. I tillegg vil det i følge planene bli bygget en anleggsvei fra fylkesvei 324 og opp til inntaket og 100 m vei til kraftstasjonen fra fylkesvegen. Etter oppstart vil det være begrenset behov for adkomst til inntaket.

Høringspartene er delt i synet på om det skal gis konsesjon til omsøkte utbygging. Hemnes kommune er positive til planene, mens fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune går i mot planene. I referat fra møte mellom søker og Reinbeitedistriktet 16.12.2008 står det at reinbeitedistriktet aksepterer planene etter at inntaket er planlagt noe lengre ned i vassdraget. Reindriftsforvaltningen Nordland har heller ingen vesentlige innvendinger til sist fremlagte alternativ.

Inngrepsfrie naturområder

Tiltaket vil medføre en viss reduksjon i inngrepsfrie naturområder i alle kategorier. Totalt vil et areal på 2,2 km² falle bort og 6,4 km² villmarkspreget natur vil bli flyttet til lavere kategori. Etter planendringene vil denne reduksjonen bli noe mindre. Øvre deler av influensområdet og Stekvassdalen har et urørt preg, og verdivurderingen av inngrepets INON – status i miljørapporten er her satt til stor.

Fylkesmannen går imot at det gis tillatelse til å bygge kraftverket på grunn av den store reduksjonen i INON - områder og at utbyggingen dermed er i strid med nasjonale føringer. Ordføreren i Hemnes mener at de fleste småkraftprosjekt vil bli stoppet dersom reduksjon i INON - områder ikke skal forekomme. Frode Solbakken mener at ytterligere reduksjon av INON - områder i kommunen er bekymringsfullt.

NVE mener generelt at prosjekter som innebærer betydelig inngrep i villmarkspregede områder er en indikasjon på at det kan være et verdifullt naturområde. I dette tilfellet vil i underkant av 6 km² av slikt

areal bli flyttet til lavere kategori, altså sone 1. Selv om inngrepsfrihet er en verdi i seg selv, er det i mange tilfeller nødvendig å vurdere denne verdien sammen med verdier som biologisk mangfold, friluftsliv, landskapsopplevelse og reindrift, for å vurdere om inngrepsfrihet i området eventuelt forsterker disse verdiene. Etter vårt syn vil en flytting av inntaket redusere synligheten fra omgivelsene slik at den reelle virkningen i INON - området vil bli mindre. Vi har derfor ikke vurdert bortfall av INON - område av villmarkspreget område til å være av avgjørende betydning isolert sett.

Biologisk mangfold

Fylkesmannen i Nordland har pekt på behov for nærmere undersøkelser av det biologiske mangfoldet som blir berørt av prosjektet. NVE har kontaktet fylkesmannen for en konkretisering av hvilke arter en slik undersøkelse bør inneholde. Fylkesmannen har bedt om kartlegging av fossesprøytoner og rødlistearter i tillegg til en bedre oversikt over karplantefloraen langs rørgata, utført om sommeren.

NVE bemerker at det er foretatt en vanlig biologisk mangfold undersøkelse i Stekvasselv. Rapporten omtaler de forholdene som vanligvis blir berørt ved utbygging av småkraftverk. I tillegg er det gitt en generell beskrivelse av naturforholdene i det berørte området. Dersom det skal være aktuelt å følge opp med mer spesifikke undersøkelser, må det være en viss sannsynlighet for å gjøre funn av betydning for vedtaket.

Etter NVEs vurdering gir den foretatte undersøkelsen av biologisk mangfold et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere virkningene av tiltaket. NVE har derfor ikke funnet grunnlag for å pålegge søker ytterligere undersøkelser slik som fylkesmannen har bedt om. Vi vil imidlertid påpeke at en søknad med miljørapport ikke er formelt godkjent av NVE selv om disse sendes på offentlig høring. NVE har et ansvar for at søknaden inneholder tilstrekkelig informasjon til at høringspartene skal kunne danne seg et inntrykk av utbyggingen og dens virkninger. Videre kan den offentlige høringsrunden og NVEs befarung avdekke nye forhold som kan være nødvendig å få nærmere belyst. Vi vil også bemerke at Stekvasselv ikke er plukket ut som vassdrag som skal kartlegges som del av det nasjonale bekkekløftprosjektet. Dette i motsetning til nabovassdraget Spjeltfjellelva. Etter vårt syn indikerer dette at Stekvasselv anses for mindre verdifull for dette temaet.

Bygging av Stekvasselv kraftverk vil medføre redusert vannføring på den berørte elvestrekningen i store deler av året. Kraftverkets maksimale slukeevne utgjør ca 200 % av årlig middelvannføring i Stekvasselv. Stekvasselv er ei typisk breelv med stor vannføring i sommermånedene juni, juli og august og liten vannføring i vintersesongen. De store flomvannføringene vil i liten grad bli påvirket av utbyggingene.

Det er ikke registrert plante- eller dyreliv i influensområdet til prosjektet som er spesielt for distriktet. I følge søknadens miljørapport er det heller ikke registrert nasjonale rødlistede arter innenfor området. I følge miljørapporten ser man ikke se bort i fra at slike arter kan forekomme i utbyggingsområdet, men natur – og vegetasjonstypene i influensområdet antyder at muligheten for forekomster av rødlistearter ikke er stor. Kongeørn og andre rovfugler benytter antakelig dalen til næringssøk. De fire store rovdyrene jerv, bjørn, ulv og gaupe antas og benytte nedslagsfeltet sporadisk til næringssøk og vandringslei. Disse antas ikke å bli berørt av tiltaket.

I følge biologisk mangfold rapporten vil utbyggingen kunne påvirke et viktig hekkeområde for våtmarksfugl negativt. Etter justerte planer mener NVE at den negative påvirkningen på hekkeområdet for fugl vil utgå. Samtidig er det vurdert at vannlevende arter vil bli negativt påvirket av tiltaket.

Det er søkt om å bygge kraftverket med alminnelig lavvannføring beregnet til 87 l/s om sommeren. Det er ikke foreslått slipp av minstevannføring i vintersesongen. Minstevannføring vil gi en vesentlig

miljøgevinst for de biologiske elementene i elva og estetisk for brukerne av vassdraget. I miljørapporten blir det også vist til at dette vil ha verdi for biologien i og langs elva.

Kommunen påpeker at bør slippes minstevannføring også om vinteren av hensyn til fiskebestanden og alternative avbøtende tiltak må iverksettes av tiltakshaver hvis utbyggingen skulle vise seg å endre fiskebestanden på en vesentlig måte. Stekvasselv vurderes i miljørapporten til å ha liten verdi for fisk. Dette blir begrunnet med at vassdraget er et typisk brefelt. I følge miljørapporten har elva innslag av ørret. Stekvasselve har en meget lav vintervannføring og det vil sannsynligvis kunne legge seg is på elvebunnen i enkelte perioder år om annet, i tillegg er elva ei breelv og har lav gjennomsnittstemperatur. Lav vanntemperatur gir lav produksjon og vekst hos vannlevende organismer.

Artsdatabanken reviderte rødlistebasen i desember 2006, dvs. etter at konsesjonssøknaden og miljørapporten var ferdig utarbeidet. Det er ifølge miljørapporten registrert funn av lavarten Gubbeskjegg, en art som er klassifisert som "nær truet" i den reviderte rødlista. Arten vokser på trær og trusselfaktoren for arten vil være forbundet med hogst. NVE mener at en kan unngå å påvirke arten nevneverdig om en tar hensyn til dette i detaljplanleggingen

Der er påvist naturtyper langs elvestrekningen som er avhengige av en viss vannføring. NVE mener at slipp av en sesongbasert minstevannføring i tilstrekkelig grad vil ivareta fisk og andre vannlevende organismer som forventes å finne i og rundt Stekvasselve, i tillegg til at det vil bidra til å kunne opprettholde fuktighetskrevende biotoper.

Reindriftsinteressene

Utbyggingen vil, i følge søknaden, kunne forstyrre rein i Ildgruben reinbeitedistrikt under anleggsperioden. I driftsfasen er ikke utbyggingen vurdert å medføre konsekvenser for rein i følge søknaden. Reindriftsforvaltningen i Nordland og Ildgruben reinbeitedistrikt gikk opprinnelig i mot bygging av Stekvasselv kraftverk. Inntaksplasseringen ville, ifølge høringspartene, stenge en naturlig trekkvei for rein. Søker har etter høringsrunden kommet med et nytt alternativ der inntaket er planlagt noe lengre ned i vassdraget. Både reinbeitedistriktet og Reindriftsforvaltningen kan akseptere denne løsningen.

Reindriften påpeker at det særlig er planlagt atkomstveg opp til inntaket som kan være uheldig pga. økt ferdsel. Reindriften mener at en etablert veg vil medføre enklere atkomst for allmennheten, og dermed mer forstyrrelser selv om vegen stenges. Reindriften ber om at det ikke bygges nye veger i forbindelse med prosjektet. I konsesjonssøknaden har søker skrevet at anleggsvei er midlertidig.

Reinbeitedistriktet har etter etterhøringsrunden kommet til en mulig løsning med søker som skal redusere de negative konsekvensene for reindriften. I følge møtereferat av 19.12.2008 mellom søker og reindriften uttaler reindriften at inntaket og demningen i liten grad ville komme i konflikt med trekk og flyttvei. Tørrlegging av elva nedenfor inntaket vil redusere dens effekt som naturlig stengsel for rein og ønsker derfor en dialog med utbygger om å sette opp sperregjerder hvis det skulle vise seg og bli behov for det mellom elveravinen og fylkesveien/ Røssvatnet.

NVE mener at dersom det skal gis tillatelse til prosjektet, må reindriftsinteressene i området ivaretas så langt det lar seg gjøre gjennom avbøtende tiltak. Aktuelle tiltak er at rørgatetrasé og anleggsveg i forbindelse med fremføring av rørgaten tilbakeføres til naturlig terreng etter anleggsfasen. Dermed vil man unngå en permanent driftsveg til inntaket. Minstevannføring vil sikre at elveleiet ikke tørrlegges.

Friluftsliv og landskap

I følge søknadens miljørapport er Stekvasselv i Okstindområdet registret som et viktig friluftsområde i Direktoratet for naturforvaltning sine naturbaser. Okstindan er et mye brukt utfartsmål. Utbyggingen vil etter fylkesmannens vurdering redusere områdets verdi for friluftsliv. Fylkeskommunen mener at slike områder bør ivaretas for å utnytte potensialet det har i turistsammenheng. Frode Solbakken mener at utbyggingen vil skjemme friluftslivet i området. Søker savner i fylkesrådets uttalelse en konkretisering av skadevirkninger for friluftslivet og turismen i området, og synes derfor uttalelsen er litt vanskelig å forholde seg til. Søker har for øvrig ikke kommentert virkningene på friluftslivet spesielt etter høringsrunden.

NVE har ikke mottatt uttalelser fra turistforeningen lokalt. NVE har i ettertid, av turistforeningen sentralt og Naturvernforbundet per tlf, blitt gjort oppmerksom på at Den Norske Turistforening, Norges Naturvernforbund, WWF og Norges Jeger- og Fiskerforbund i samarbeid jobber for å ivareta Norsk vassdragsnatur. Her blir Stekvasselv omtalt som et svært verneverdig vassdrag.

NVE er enig med de høringsparter som hevder at en utbygging vil kunne skjemme friluftslivet i anleggsperioden og til dels i driftsperioden. Den planlagt berørte elvestrekningen varierer med jevne stryk, rolige partier og noen mindre fosser. Elva er godt synlig for de som bruker merket tursti og noe synlig fra omliggende landskap og deler av Røssvatnet. Stekvasselv utgjør et viktig landskapselement i Stekvassdalen. En utbygging med redusert vannføring vil etter vår mening få stor betydning for landskapsopplevelsen og friluftslivet på den berørte strekningen.

Området er generelt skrint og det er lite overdekking der det ikke er myr. For å skjule rørgata må det med stor sannsynlighet sprenges i partier der det er lite overdekning av jord. I lengre partier heller myr ned mot elva og nedgraving av rør kan føre til drenering av myrpartier. Type terreng tilsier at det vil være svært vanskelig å skjule en ev. rørgate eller vei og disse vil av den grunn redusere opplevelsen av urørthet for friluftslivet. Ved å legge til rette for revegetering vil terrenget gradvis og over tid tilpasse seg omkringliggende vegetasjon og synligheten av inngrepet vil reduseres betraktelig. Med sesongbasert minstevannføring, nedgraving av rørgate og tilbakeføring av vei til kjørestærkt terreng mener NVE at en av utbygging av Stekvasselv med flytting av inntaket som beskrevet i planendringene, vil ha akseptable virkninger for friluftsliv og landskap.

Samfunnsøkonomiske og distriktpolitiske virkninger

Utbyggingen vil gi en årlig produksjon på ca. 14,3 GWh som vil gi et visst bidrag med ny fornybar energiproduksjon. Anleggsperioden vil gi aktivitet og lokal verdiskapning i anleggsperioden. Tiltaket vil videre sikre inntekter til fallrettshaverne og muligens sikre videre noe bosetting ved brukene langs Nord - Røssvatn. Kommunen mener at disse positive virkningene av utbyggingen veier opp for de eventuelle negative virkningene for naturmiljøet.

NVE er enig i at prosjektet vil gi bidrag med ny krafttilgang og at prosjektet vil være positivt for lokal verdiskapning. Tiltakets positive virkninger må likevel veies opp mot de ulemper utbyggingen medfører for allmenne interesser.

Hydrologiske forhold

Det er i søknaden oppgitt at målestasjonene 151.13 Gluggvatn og 156.24 Bogvatn er benyttet til å beskrive de hydrologiske forholdene i Stekvasselva. Nedbørfeltet til Stekvasselva har en breandel på nesten 24 %. Feltet til Gluggvatn er brefritt, mens i feltet til Bogvatn er det drøyt 20 % bre.

Skaleringsfaktoren hadde vært mer representativt for Stekvasselv hvis søker bare hadde brukt Bogvatn som referanseområde. Etter NVEs beregninger og bruk av Bogvatn som referanseområde vil 5 persentilverdien ligge på $1,2 \text{ m}^3/\text{s}$ i sommersesongen 1. juni til 30. september og $0,074 \text{ m}^3/\text{s}$ i vintersesongen. Ser en på flerårs – statistikk i fra Bogvatn så kan en tydelig se at vannføringen øker betydelig i juni måned. Dette skyldes den høye andelen av bre i nedbørfeltet. Dette vil også gjelde for nedbørsfeltet til Stekvasselv. Alminnelig lavvannføring i et nedbørsfelt med stor breandel vil gi en ualminnelig lav sommervannføring og vil ikke være representativ for bruk til fastsetting av minstevannføring i sommersesongen.

Kraftlinjer

Løsning for å føre eventuell ny kraft fra Bessedøra, Stekvasselv og Spjeltfjell kraftverk ut av området er ikke avklart. Det er ikke kapasitet på dagens 22 kV ledning i området. Helgelandskraft, som er områdekonsesjonær, har sendt melding etter energiloven om ny 132 kV kraftledning kalt "Kraftnett Røssvatn" som er til konsesjonsbehandling i NVE. Dersom det gis tillatelse til å bygge Stekvasselv kraftverk vil det være aktuelt å oppgradere kapasiteten på nærliggende 22 kV ledning for videre å føre kraften inn på planlagt 132 kV ved planlagte Røssvassbukt sekundærstasjon. En avklaring omkring utbygging av lokalnettet i området ligger en del frem i tid, og er blant annet avhengig av omsøkte kraftverksutbygging i Krutågavassdraget. Generelt mener NVE at søknad om å bygge småkraftverk skal ha avklart nettløsning før NVE fatter vedtak om konsesjon, noe som sannsynliggjør gjennomføring av prosjektet. Vi har imidlertid i dette tilfellet valgt å behandle søknad om konsesjon til kraftverkene først. Bessedøra, Stekvasselv og Spjeltfjell kraftverk er omsøkt med maksimal ytelse på hhv. ca. 4 MW, 6,2 MW og 6,2 MW. Endelig avgjørelse i disse sakene vil også være med på å avklare fremtidig nettstruktur.

Sumvirkninger

Ordføreren, fylkesmannen i Nordland og reinbeitedistriktet har i sin høringsuttalelse vurdert de tre prosjektene Bessedøra, Stekvasselv og Spjeltfjell samlet. Sumvirkninger innebærer de samlede konsekvensene de tre småkraftprosjektene kan medføre for allmenne interesser som for eksempel inngrepsfritt areal, reindrift, friluftsliv, landskap og biologisk mangfold innenfor et begrenset geografisk område eller en systematisk påvirkning på et tema.

Totalt vil et INON - areal på $5,6 \text{ km}^2$ falle bort og $12,6 \text{ km}^2$ villmarkspreget natur vil bli flyttet til lavere kategori. NVE mener generelt at prosjekter som innebærer betydelig inngrep i villmarkspregede områder er en indikasjon på at det kan være et verdifullt naturområde.

Reindriftsforvaltningen i Nordland og Ildgruben reinbeitedistrikt gikk i første høringsrunde sterkt i mot bygging av kraftverkene. Inntaksplasseringen vil i alle tilfellene, ifølge høringspartene, stenge naturlige trekkveier for rein. Ildgruben reinbeitedistrikt er et reinbeitedistrikt i Nordland som er hardt rammet av tekniske inngrep. En utbygging av områdene ved Røssvatnet vil innskrenke naturlig trekkvei for rein ytterligere.

Etter møte mellom søkerne og reinbeitedistriktet, planendring og ny høringsrunde for Stekvasselv og Spjeltfjell kraftverk har tiltakshavere og Ildgruben reinbeitedistrikt kommet til en løsning som begge parter synes er akseptabelt. NVE mener at en må ta ekstra hensyn til reinbeitedistrikt som allerede er sterkt berørt av kraftutbygging og ved ev. konsesjon må det legges ekstra vekt på dette både under en ev. bygge- og driftsfase. Ved fastsettelse av vilkår knyttet til anleggsutførelsen synes tiltakene etter vårt syn å ha begrenset virkning for reindriftnæringen.

I følge søknadenes miljørapport er Bessedøra, Stekvasselv og Spjeltfjellelv i Okstindområdet registrert som viktige friluftsområder i Direktoratet for naturforvaltning sine naturbaser. Fylkesmannen i Nordland og fylket har uttalt at de tre dalene som er planlagt utbygd alle er viktige friluftsområder med Okstindan som et mye brukt utfartsmål. Flere av høringsinstansene mener at utbyggingene vil redusere området verdi for friluftsliv. Elvene er breelver med stor sommervannføring, en karakteristisk farge som kommer fra breen og et betydelig landskapselement i alle tre dalene. Elvene ligger i et område som ikke er spesielt bratt og varierer mellom små fosser og stryk til lange flatere strekninger. Elvene har betydning både som lydelementer og estetikk i landskapet for de som er på vei oppover mot Okstindmassivene. Elvene synes godt fra Røssvatnet og er de tre hovedelvene fra breen på sørsiden av Okstindene. NVE mener at utbygging i alle tre dalene vil være svært uheldig i et område som allerede er sterkt preget av tidligere utbygginger da det etter vårt syn vil påvirke en helhetlig landskapsopplevelse.

De tre omsøkte elvene er næringsfattige breelver der det er lav stoffomsetning og små forekomster av vannlevende insekter. Det er ikke fiskeinteresser av betydning i noen av elvene, men en skal ikke se bort i fra at det forekommer gyting ved utløpene til Røssvatnet og øvre deler av influensområdet ved Stekvasselv.

Det er ikke registrert plante- eller dyreliv i influensområdet til prosjektene som er spesielt for distriktet. I følge søknadenes miljørapport er det heller ikke registrert nasjonale rødlistede arter innenfor området. Natur – og vegetasjonstypene i influensområdet antyder at muligheten for vanntilknyttede forekomster av rødlistearter ikke er stor.

Artsdatabanken reviderte rødlistebasen i desember 2006, dvs. etter at konsesjonssøknaden og miljørapporten var ferdig utarbeidet. Det er ifølge miljørapporten registrert funn av lavarten Gubbeskjegg, en art som er klassifisert som "nær truet" i den reviderte rødlista. Arten vokser på trær og trusselfaktoren for arten vil være forbundet med hogst.

Det er sannsynlig at kongeørn og andre rovfugler benytter dalen til næringssøk. De fire store rovdyrene jerv, bjørn, ulv og gaupe antas og benytte nedslagsfeltet sporadisk til næringssøk og vandringslei.

De planlagte utbyggingene er beregnet med en samlet årlig produksjon på ca. 51 GWh, noe som tilsvarer elektrisitet til ca. 2550 hustander. Anleggsperioden vil gi aktivitet og lokal verdiskapning i anleggsperioden. Tiltakene vil videre kunne gi inntekter til fallrettshaverne og bidra til å sikre videre bosetting ved brukene langs Nord - Røssvatnet. NVE mener at sumvirkningene av alle tre kraftverkene er store og vil påvirke flere naturverdier negativt. Det er spesielt elvene som landskapselement, betydning for friluftslivet, reduksjonen av villmarkspreget natur og negativ påvirkning på reindriften. NVE ser som svært uheldig i dette området som allerede er sterkt berørt av reguleringer og kraftproduksjon.

Av de tre omsøkte prosjektene vil Bessedøra mindre grad påvirke de allmenne interessene negativt sammenlignet med de to andre.

Småkraftutbygging vil i de fleste tilfeller påvirke allmenne interesser i større eller mindre grad. Reduksjon av inngrepsfrie områder, forstyrrelser for reindriften eller inngrep som reduserer friluftsopplevelsen og landskapsbildet i et område er faktorer som ofte fremstår som ulemper ved småkraftutbygginger. Prosjektjusteringer ivaretar ofte spesielle hensyn. NVE har gjort en samlet vurdering av konsekvenser for de allmenne og private interesser som blir berørt, både for Stekvasselv kraftverk og samlet ved utbygging av 3 kraftverk. I Bessedørdalen går det en smal traktorvei langs

store deler av planlagt utbyggingsområde. Bessedørdalen er i tillegg en mindre brukt innfallsport til Okstindene sammenlignet med Spjeltfjelldalen og Stekvassdalen.

Med landskapsmessige tilpasninger og slipp av minstevannføring som er differensiert mellom sommer- og vintersesong mener NVE at utbyggingen av Bessedøra kraftverk og Stekvasselv kraftverk ikke vil medføre virkninger som går ut over det som følger av det enkelte prosjekt. Etter en helhetsvurdering av de tre søknadene samlet, er NVE av den oppfatning at for Bessedøra kraftverk kan det gis konsesjon på nærmere fastsatte vilkår mens for Spjeltfjellelva vil en utbygging ha større ulemper for allmenne og private interesser sett i forhold til fordelene ved en utbygging. Vi har samtidig med vedtaket i herværende sak gitt tillatelse til bygging av Bessedøra kraftverk mens søknad om tillatelse til bygging av Spjeltfjell kraftverk er avslått. For Stekvasselv kraftverk viser vi til vår konklusjon nedenfor.

Oppsummering

NVE mener at fordelene ved utbyggingen er at den gir en økning i ny fornybar energi på ca. 14 GWh/år etter foreliggende planer og økt næringsutvikling, samt inntekter til grunneierne i området. Den vil også gi noe økte skatteinntekter til Hemnes kommune. De største ulempene ved tiltaket er etter NVEs syn at tiltaket er planlagt i et område som er av betydelig verdi med tanke på friluftsliv og reindrift. Tiltaket ligger i et reindriftsområde der reindriften allerede er sterkt berørt av tidligere utbygginger. Ved en ev. konsesjon vil avbøtende tiltak som tilbakeføring av vei og nedgraving av rørgate redusere ulempene for reindrift, og også for landskap og friluftsinnteresser vil dette være positivt.

Ved slipp av sesongtilpasset minstevannføring og tilrettelegging for revegetering av midlertidige anleggsteder vil interessene knyttet til landskap, friluftsliv og biologisk mangfold etter vårt syn være ivarettatt.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Miljø Kraft Nordland AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Stekvasselv kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Miljø Kraft Nordland AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 100 m 22 kV luftlinje til eksisterende linjenett. Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Miljø Kraft Nordland AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

Det er per i dag ikke kapasitet i lokalt eller regionalt nett. NVE vil derfor ikke godkjenne detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart.

Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jf. konsesjonsvilkårenes post 4.

Behandling av ny 132 kV linje behandles som egen sak.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring:

Middelvannføring	m ³ /s	2,77
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,087
5-persentil sommer	m ³ /s	2,39
5-persentil vinter	m ³ /s	0,17
Største slukeevne	m ³ /s	5,5
Minste slukeevne	m ³ /s	1,6

I konsesjonssøknaden er det ikke foreslått slipp av minstevannføring i vintersesongen. Om sommeren foreslås slipp av beregnet alminnelig lavvannføring. Vassdraget er et typisk brevassdrag og fastsetting av 5 persentil for sommersesongen er derfor beregnet for perioden 1. juni til 30. september.

Slipp av minstevannføring vil være med på å opprettholde det biologiske mangfoldet i og langs vassdraget. Slippe en relativ høy minstevannføring sommerstid vil kunne opprettholde verdien for friluftsliv og landskapsopplevelser. I tillegg vil det gi et bedre utgangspunkt for organismer som er avhengig av variasjon i vannføringen.

Vi har merket oss at dersom kun Bogvatnet benyttes som vannmerke og lavvannføringsverdier beregnes ut fra det, så er 5 – persentil sommervardi på ca. 1,2 m³/s i tiden 01.06 – 30.09. For vintersesongen vil verdien ligge på ca. 0,07 m³/s. Etter vår vurdering kan det være noe usikkerhet rundt oppgitte hydrologiske verdier. Vi registrerer at både nedbørfeltet og middelvannføringen er i samme størrelsesorden som Bessedøra. Tatt i betraktning at elvene drenerer samme fjellmassiv og ligger i samme større landskapsrom synes vi det vil være naturlig å se her til fastsatt minstevannføring også i denne saken. Vi vurderer det slik at om sommeren, (juni – september) så vil samme minstevannføring som fastsatt for Bessedøra, 500 l/s, være tilstrekkelig. I og med at Stekvasselv kraftverk har en langt høyere minste slukeevne, 1,6 m³/s mot ca. 0,5 m³/s for Bessedøra, vil Stekvasselv kraftverk i mindre grad være i drift i lavvannsperioder. Samtidig så er også oppgitte lavvannføringsverdier om vinteren noe lavere. På grunnlag av dette mener vi at i Stekvasselv vil 100 l/s i minstevannføring være akseptabel for perioden oktober – mai.

På bakgrunn av søknad med miljørapport, tilleggsundersøkelser, befaring og en samlet vurdering av vassdraget mener NVE at det må slippes en sesongvarierte minstevannføring på 500 l/s i perioden 1. juni til 30. september og 100 l/s resten av året. Dersom tilsiget er mindre enn dette, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket. Dette vil gi en brutto reduksjon på om lag 1,7 GWh/år. Totalt blir da produksjonen ca. 12,6 GWh/år.

Det skal etableres måleanordning for registrering av minstevannføring. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Driften av kraftverket må være slik at kjøringen blir mest mulig jevn, og med myke overganger.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

NVE vil ikke godkjenne detaljplaner før det foreligger dokumentasjon på at det er ledig nettkapasitet på alle nivåer. Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Trondheim og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydempning og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne post.

Rørgaten skal graves ned på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn. Det skal ikke bygges en permanent driftsvei opp til inntaket. Anleggsvei skal etter utbygging omgjøres til kjøresterk terreng.

Endelig plassering og utforming av inntaksdammen må komme fram i detaljplanene. Utbygger må legge stor vekt på at rørgatetraseen blir så lite synlig som mulig etter at anlegget er ferdig.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Ev. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Vi minner om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

Det omsøkte tiltaket ligger, i følge kommunen, både i LNF-2 og LNF-1 i kommuneplanens arealdel. Tiltaket vil derfor være avhengig av dispensasjon fra kommuneplanens arealdel. Søker har i sin kommentar til kommunens høringsuttalelse bemerkt at kraftverk blir bygget i henhold til konsesjonsvilkårene og ikke i henhold til plan- og bygningsloven. Søker viser videre til Miljødepartementets vurdering av reguleringsplaner som konkluderer med at arealbehovet allerede er vurdert og at dermed særskilt grunn til dispensasjon foreligger. NVE viser til "Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" som gir saker underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan settes i gang.

Det er søkt etter forurensningsloven om tillatelse til å gjennomføre tiltaket. Det må søkes fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

NVE gjør oppmerksom på at søker må søke Statens vegvesen om avkjørselstillatelse fra fv. 324, både for veg til dam/ inntak og veg til kraftstasjon.

Solbakken mener at det er bygget ut en høy andel av vassdragene i Hemnes sammenholdt med andre kommuner. NVE vurderer dette til en viss grad under temaet sumvirkninger. Det er ellers ikke slik at det er gitt noen grense for utbygginger av en spesifikk prosentandel i vassdrag. Det er de reelle virkningene av det enkelte tiltak som NVE først og fremst vurderer. Det er for øvrig flere kommuner som har langt større antall småkraftverk i sin kommune.

I sin kommentar til planendringssøknader for Stekvasselv - og Spjeltefjell kraftverk viser fylkesrådet til kap. 7 i "Retningslinjer for små vannkraftverk" og ber NVE vente med å ferdigbehandle søknadene inntil fylkesdelplan for kraftverk i Nordland er ferdigstilt. NVE vil til dette bemerke at fylkeskommunen ber om dette i sluttfasen av vedtaksbehandlingen under en høringsrunde der søker har kommet med et nytt alternativ som i hovedsak skal redusere de negative effektene av en ev. utbygging. NVE har sett på utkast til fylkesdelplan for småkraftverk i Nordland og mener at utkastet ikke indikerer vesentlige momenter som vil ha betydning for vedtaket. Da det ut fra NVEs kartlegging av småkraftpotensiale ikke er potensielle utbygginger i nærheten og NVE har lagt til rette for en samordnet behandling av de tre omsøkte kraftverkene på sørsiden av Okstindmassivene har vi valgt å ferdigbehandle de tre søknadene.

NVE har ikke lagt vekt på at Vefsna er vernet, slik ordføreren i Hemnes kommune har bedt om, da det må anses som to separate saker.